

Balatonvilágosi Szivárvány Óvoda

HELYI NEVELÉSI PEDAGÓGIAI PROGRAM

„Egészségnevelés a mese nyelvén”

2023/24.

„Akkor jó a világ, ha jó benne gyerekek lenni...”

/Véghelyi Balázs/

Az óvoda hivatalos elnevezése: **BALATONVILÁGOSI SZIVÁRVÁNY ÓVODA**

Az óvoda pontos címe, telefonszáma, email: **8171 Balatonvilágos, Iskola utca 2.**

Tel: 06/88/480-032; mobil: 06/30/471-7935,

mail: vilagosovi@gmail.com, szivarvanyovi@balatonvilagos.hu

Az óvoda OM azonosítója:**201904**

Az óvoda fenntartója, címe, telefonszáma: **Balatonvilágos Község Önkormányzata**

8171 Balatonvilágos, Csók István sétány 38. 06/88/480-005

Az engedélyező szerv neve: **Balatonvilágos Község Önkormányzata**

Az óvoda megbízott vezetője, a program benyújtója: **Hengerics Annamária**
óvodapedagógus

TARTALOMJEGYZÉK

1.ISMERTETŐ ÓVODÁNKRÓL	5
1.1. Az óvoda gyermekképe	5
1.2. Óvodakép	6
1.3. Jövőkép	7
2. AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS CÉLJA ÉS FELADATA	8
2.1. Pedagógiai alapelveink	8
2.2. Óvodánk alapvető feladata	11
2.2.1. Egészséges életmódra nevelés célja, feladatai, egészségfejlesztési program	11
2.2.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	19
2.2.3. Értelmi fejlesztés, nevelés	26
2.2.4. Anyanyelvi nevelés és kommunikáció	29
3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	32
3.1. Személyi feltételek	32
3.2. Tárgyi feltételek	33
3.3. Az óvodai élet megszervezése	34
3.4. Óvodánk kapcsolatrendszere (Továbbfejlesztési lehetőségek)	36
4. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	43
4.1. Játék	43
4.2. Tevékenységben megvalósuló tanulás	46
4.3. Munka jellegű tevékenységek	50
4.4. A külső világ tevékeny megismerése	52
4.5. Verselés, mesélés	56
4.6. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	59
4.7. Mozgás	61

4.8. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	63
5. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	65
6. IKT (információs és kommunikációs) ESZKÖZÖK HASZNÁLATÁNAK LEHETŐSÉGEI AZ ÓVODÁBAN	71
7. INKLÚZIÓ, INTEGRÁCIÓ	72
7.1. Fejlesztés, tehetséggondozás	73
7.2. Az óvodai fejlesztő pedagógiai munka célja	74
7.3. Sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása	76
7.4. A tehetséggondozás	79
7.5. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítése	82
8. GYERMEKVÉDELEM	85
9. FELHASZNÁLT TÖRVÉNYEK	89
10. FELHASZNÁLT IRODALOM	90
11. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK	91
12. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	91
13. LEGITIMÁCIÓS ELJÁRÁS DOKUMENTUMAI	93

1. ISMERTETŐ ÓVODÁNKRÓL

Óvodánk csodálatos természeti környezetben, az úgynevezett balatoni magas parton helyezkedik el. Központi fekvésének köszönhetően az óvoda mellett található a helyi általános iskola, a községi könyvtár, a kultúrház, a rendezvénypark.

Az óvoda épülete az 1980-as években előre gyártott elemekből készült. Azóta több funkciót is betöltött, volt már vendéglő nagyüzemi konyha. Ezek nyomai a mai napig fellelhetők az épületen belül.

Nagy változás következett be életünkben 2015-ben. A Pro-Mot Hungária Zrt. jóvoltából óvodánk új óvodarésszel, immáron 3 csoportossá bővült, s egyben új nevet is kapott. Balatonvilágosi Szivárvány Óvoda. A tágas gyermeköltöző, a napfényes csoportszobák, a fejlesztő szoba, a felnőtt öltöző, az elkülönítő, a tornaszer raktár, a mosókonyha az árnyékolóval ellátott terasz nemcsak a gyerekek mindennapjait teszik komfortossá, hanem az itt dolgozók munkakörülményeit is javítják.

A régi és az új épület falai is szigetelést kaptak, így energetikai szempontból is gazdaságosabban tudjuk működtetni óvodánkat.

Az autóval érkező családok részére parkolóhelyek kerültek kialakításra.

Udvarunkon rögzített és mobil játszóeszközök, homokozók, hinták, közlekedési pálya segítik a gyermekek mozgásfejlődését és közlekedési ismereteik gyarapodását.

Pedagógiai programunk az egészséges életmód kialakítására törekszik.

Az Óvoda sajátos adottságai miatt választottuk a helyi nevelési programnak az EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA NEVELÉST a mese nyelvén, melyet több tényező is meghatároz:

- A szülők elvárásai.
- Az egészségkultúra korai gyermekkorban történő megalapozásának szükségessége.

Családias hangulatú, közvetlen, szeretetteljes légkör kialakítására törekszünk.

1.1 AZ ÓVODA GYERMEKKÉPE

A gyermek fejlődő személyiségét a genetikai, az érési sajátosságok, és az őt körülvevő környezeti hatások együttese határozza meg. Ezért fontos a szükségleteit kielégítő, egyéni fejlődését elősegítő gondoskodás, nevelés, az optimális személyi, és tárgyi környezet biztosítása az óvodában. Ide tartozik az életkoruknak megfelelő eszközök, az elegendő hely és idő biztosítása az egyes tevékenységformákhoz, elsősorban a

szabad játékhoz, mely a fejlődés, fejlesztés legjobb eszköze ebben az életkorban. Az óvodáskor a különbözőségek elfogadásának szenzitív időszaka, ezért az inkluzív pedagógiai légkörben a gyermek maga is elfogadóvá, empatikussá és együttműködővé válik. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, és hogy meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Céljaink szerint a mi gyermekeink igénylik az egészséges, tiszta környezetet, tudatosan vigyáznak rá és ehhez magukhoz mérten hozzájárulnak. Igényükké válik a mindennapi mozgás és ezt szívesen, örömmel végzik.

1.2 ÓVODAKÉP

Pedagógiai alapelveinknek megfelelően azon fáradozunk, hogy minden hozzánk járó gyermeknek derűs, nyugodt, és biztonságot nyújtó légkört biztosítsunk és hogy a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet és megbecsülés övezzék. A szülői ház nevelését – folyamatos, naprakész kapcsolatot tartva – igyekszünk kiegészíteni.

Óvónőink jól képzettek, nyitottak a módszertani, pedagógiai újdonságokra.

Pedagógiai tevékenységük bizonyos szaktudományos és módszertani tudást tükröz.

Ismerik az intézményben folyó pedagógiai munka tartalmi meghatározására és szervezésére vonatkozóan alkalmazott, a Kormány és az oktatásért felelős miniszter által kiadott Óvodai nevelés országos alapprogramját és az intézménye pedagógiai programjának főbb tartalmait.

Ismerik és tudatosan alkalmazzák a gyermekcsoport sajátosságaihoz igazodó megismerési folyamatokat, nevelési/tanítási módszereket, eszközöket. Az óvodás korosztály nevelésében nagyon fontos a pedagógusok és a nevelőmunkát segítő felnőttek személyisége, személyes példaadása. A csoportszobák esztétikusak, jól tükrözik a pedagógusok egyéniségét, kreativitását. Intézményünkben folyó nevelő, fejlesztő munka a gyermekek életkorához, fejlettségéhez igazodik, ez tükröződik napi- és heti rendünkben, a felkínált tevékenységi formákban, a gyermekek felé közvetített ismeretekben és műveltség tartalmakban. Sok gyermek esetében az óvoda

az első családon kívüli szocializációs közeg, ezért fontos feladatunk, hogy bensőséges, pozitív érzelmi kapcsolatokat alakítsunk ki.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, kultúrájuk ápolását, erősítését, valamint a társadalmi integrálását is.

Pedagógiai folyamatok során figyelembe veszik és értéként közvetítik intézményünk dolgozói a gyermekek, közösségek eltérő kulturális, társadalmi háttérből adódó sajátosságait pl.: átlagostól eltérő étkezési szokások megismertetése, elfogadásra nevelés (vegetáriánus, ételallergia, cukorbetegség) stb.

A közel azonos korú gyermekek nevelésében, képességeik fejlesztésében, kibontakoztatásában kiemelt szerephez jut a differenciált bánásmód elve, az egyéni különbségek alapján végzendő képességfejlesztés.

Pedagógusaink a tervező tevékenységeikben építenek a szociális tanulásban rejlő lehetőségekre. A gyermekek optimális fejlődését elősegítő, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz igazodó, differenciált nevelési-tanulási folyamatot terveznek. A gyermekek fejlettségére is figyelemmel a kommunikáció, együttműködés szintjén bevonja őket a nevelés-tanulás-tanítás tervezésébe.

Differenciált bánásmóddal segítjük a gyermekeket abban, hogy a belső tulajdonságaik alapján képesek legyenek fejlődni, tiszteletben tartva az egyéni különbözőséget. A fejlesztés nem azt jelenti, hogy a gyermekeket egy átlagszintre felzárkóztatjuk, hanem azt, hogy mindenki a maga módján, a maga ütemében, a maga képességei szerint optimálisan tudjon kibontakozni, fejlődni.

1.3. JÖVŐKÉP

Óvodánk jövőképét a nevelőtestülettel együttműködve, értékeink, hagyományaink, eredményeink figyelembevételével, mindezekre alapozva alakítjuk ki.

Szeretnénk, ha óvodánk a megértés, az egymás iránti türelem, elfogadás, szeretet, biztonságot, vidámságot adó, béke szigete lenne, ahol a gyermekek napjuk nagy részét örömmel, boldogan, önfeledt játékkal tölthetnék, kreatív, jókedvű, szakmailag kiváló

mindig megújulni képes óvónők irányításával miközben törekszünk megfelelni a mai kor elvárásainak.

Intézményünk dolgozói a tervezési folyamatok során figyelembe veszik az Óvodai nevelés országos alapprogramjában és az óvoda pedagógiai programjában megfogalmazott tartalmi és intézményi belső elvárásokat, valamint az általuk nevelt, tanított gyermekek és csoportok fejlesztési célját.

Tervező tevékenységében épít a szociális tanulásban rejlő lehetőségekre.

A gyermekek optimális fejlődését elősegítő, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz igazodó, differenciált nevelési-tanulási folyamatot tervez.

A gyermekek fejlettségére is figyelemmel a kommunikáció, együttműködés szintjén bevonja őket a nevelés-tanulás-tanítás tervezésébe.

2. AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS CÉLJA ÉS FELADATA

2.1 PEDAGÓGIAI ALAPELVEINK

- **A gyermeki személyiség tisztelete**, elfogadása, a gyermeki jogok és alapvető szabadságjogok tiszteletben tartása, megerősítése, mely a szereteten, bizalmon és megbecsülésen alapul.
- Óvodai nevelésünk **gyermekközpontú, befogadó szemléletet tükröző**, ennek megfelelően törekszünk **a gyermek személyiségének differenciált fejlesztésével** képességeinek kibontakoztatására, felzárkóztatásra, tehetséggondozásra, és az esélyegyenlőség elvének biztosítására.
- **A gyermek nevelése elsősorban a család joga, melyet óvodánk sajátos eszközeivel kiegészít.** A családi és óvodai nevelés összehangolása érdekében partnerközpontú együttműködésre, nyitottságra törekszünk.
- Feladatunk felismeri a gyermekekben a tehetség ígéretét, mesedramatizálásokon, szerepléseken keresztül kibontakozhat a **gyermeki tehetség**. Tudatosan segíti ez a folyamat a gyermeki tehetség kibontakozását.

- Az óvodás életkorban **a gyermek alapvető tevékenysége, létformája a szabad játék**, ezért óvodai nevelésünkben is ez az alapvető tevékenységforma.
- **A természeti-, és tárgyi környezet megismerése, fenntartható környezettudatos magatartás megalapozása**, a gyermeket körülvevő felnőttek példáján keresztül.
- A gyermekek számára olyan **környezetet biztosítunk, mely igazodik szükségleteikhez, életkori és egyéni sajátosságaikhoz**, érzelmi biztonságot nyújt.
- Minden gyermek számára biztosítanunk kell az óvodai neveléshez való **egyenlő hozzáférést**.
- Valljuk, hogy **valódi tudás az, amit a gyermek maga fedez fel**, és önkéntes cselekvésen keresztül tapasztal meg.
- Az óvodában **komplex nevelés** folyik, de az anyanyelvi nevelés áthatja az óvodai nevelés egészét.
- Pedagógusaink az önálló tanuláshoz, tapasztalatszerzéshez – játékhoz és egyéb tevékenységekhez – szakszerű útmutatás, az életkornak és a gyermekek egyéni képességeinek megfelelő tanulási eszközöket biztosítanak a gyermekek számára.
- A nevelési/tanulási folyamatban a mesén, versen keresztül, illetve az egészséges életmódra nevelés során kiemelt figyelmet kap a gyermekek szociális és testi sajátossága (egészség nap). Értelmi, érzelmi, szociális és testi sajátosságaira egyaránt kiemelt figyelmet fordítunk.
- Tiszteletben tartják pedagógusaink a gyermekek személyiségét, tudatosan keresik a bennük rejlő értékeket, felelősen és elfogadóan viszonyulnak a gyermekekhez.
- Tisztában van pedagógusaink mindegyike egyéni szakmai felkészültségével, személyiségének sajátosságaival, és alkalmazkodik a szerepvállalásokhoz.
- Pedagógusaink szakmai munkáját a reflektivitás jellemzi. Saját pedagógiai munkáját folyamatosan elemzi, értékeli. Képes a megújulásra, önfejlesztésre, a pedagógusi kompetenciákhoz kapcsolódó erősségei és gyengeségei felismerésére.

- Nevelőtestületünk minden tagja a pedagógiai feladatok megoldásában együttműködik pedagógustársaival, a nevelő munkát segítő munkatársaival, a gyermekek fejlődését támogató más szakemberekkel.
- Óvodapedagógusaink számára fontos a tudásuk folyamatos megújítása, a megszerzett tudás pedagógiai gyakorlatban történő eredményes alkalmazása.
- Intézményünk dolgozói folyamatosan részt vesznek szakmai megbeszéléseken, problémafelvetéseikkel, javaslataival kezdeményező szerepet vállal.

Óvodai nevelésünk fő célja, hogy a gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai differenciált nevelési folyamat eredményeként testileg, lelkileg, szociálisan és értelmileg is elérje az életkorának és képességeinek megfelelő legmagasabb szintet. Nyitott, önálló, érdeklődő és kiegyensúlyozott gyermek legyen óvodáskor végére.

Az óvoda funkciói:

- Óvó-védő
- Szociális
- Nevelő-személyiségfejlesztő

Pedagógiai alapelveink megvalósítása érdekében feladataink:

- Az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes, pedagógiai optimizmust sugárzó légkör megteremtése.
- A testi, szociális és anyanyelvi, értelmi képességek, egyéni és életkori sajátosságnak megfelelő alakítása.
- Gyermeki közösségben végezhető, sokoldalú, életkornak és egyéni fejlettségnek megfelelő tevékenységek biztosítása, melyben segítjük a gyermeket a közösséghez való alkalmazkodásban, szociális kapcsolatai kialakításában.
- Életkoruknak és egyéni fejlettségüknek megfelelő műveltségterületek közvetítése.
- A gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi és tárgyi környezet feltételeinek biztosítása.
- Az egészséges életmód alapjainak megteremtése.

2.2. ÓVODÁNK ALAPVETŐ FELADATA

A 3-7 éves gyermek életkori és egyéni sajátosságait figyelembe véve testi és lelki szükségének kielégítése.

Ezen belül:

- Egészséges életmód alakítása
- Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Mintával, modelladással, pozitív attitűddel és pozitív kommunikációval.

2.2.1. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA NEVELÉS CÉLJA, FELADATA

Óvodai nevelésünk kiemelten kezeli gyermekeink egészségnevelését, az egészséges életmód alakítását. Alapvető feladatunknak tartjuk gyermekeink testi és lelki szükségleteinek kielégítését, mert csak így biztosítható harmonikus személyiségfejlődésük.

A nevelés azonban nem korlátozódhat az óvodára – fontos a családokkal való szoros együttműködés. Igazán hatékony csak akkor lehet a munkánk, ha sikerül a szülőkkel is elfogadtatni az egészséges életmódra nevelés fontosságát, és lehetőségeikhez mértén bevonni őket az ezzel kapcsolatos feladatok otthoni gyakorlásába. Az óvodába érkező gyermekek mindegyike más és más testi és szellemi fejlettséggel, edzettséggel rendelkezik. Fejlődésüket, fejleszthetőségüket meghatározzák az örökletes tényezők, az érési folyamatok törvényszerűségei, valamint a környezeti hatások. Mindenhez társul még az óvónő és a gyermek közötti jó kapcsolat, a biztonságot nyújtó, jó közérzetet biztosító óvodai légkör. A gyermekek egészségéért, testi épségük védelméért mindannyian felelősséggel tartozunk.

Célunk, feladatunk:

- Célunk olyan biztonságot nyújtó, befogadó, egészséges, balesetmentes környezet kialakítása, mely alapvető fontosságú a gyermekek egyéni fejlődéséhez, fejlesztéséhez – különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre.
- A gyermek testi szükségleteinek kielégítése során alapozódnak meg azok a készségek, szokások, személyes kompetenciák, amelyek az egészséges

életvitelhez, a testi, lelki, szociális egészség kialakításához, gondozásához szükségesek.

- Feladatunk a családok bevonása, felvilágosítása, életmódbeli szokásainak megismerésén keresztül, ezzel segítve a gyermekek egészséges életmódjának alakítását.
- Kiemelt jelentőségű a környezettudatos magatartás megalapozása, a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása.
- A mindennapos testmozgás biztosításával a harmonikus, összerendezett mozgás, a testi képességek fejlődésének elősegítése.

A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;

A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;

A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;

A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;

Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas **cukor** tartalmú ételek és italok, a magas **só**- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a **zöldségek és gyümölcsök**, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a **fogmosás**, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;

A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;

A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;

Megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

A megvalósítás szinterei:

Testápolás

- A testápolás végzése és segítségnyújtás közben beszélgetés a gyermekkel.
- A gyermek igényei alapján segítség nyújtása.
- Az óvodai és családi gondozási szokások összehangolása.

- A tárgyi feltételek biztosítása a bőrápoláshoz, fogmosáshoz, a WC-használat intimitásához.
- Az önállóság kialakulásának segítése.
- A szülők figyelmének felhívása a réteges öltözködés fontosságára.

Az öltözködés

A test védelmét szolgálja az időjárás változásaival szemben. A gyermekek ruházata sokféle szempontnak kell, hogy megfeleljen: legyen kényelmes, könnyen fel-le vehető, megfelelő méretű és esztétikus; igazodjon az időjáráshoz, a mindennapi tevékenységekhez – a játékhoz. Fontos, hogy a lábbeli tartsa a gyermek lábát, jól záródjon, és megfelelő méretű legyen. Célunk az önállóságra készítés, az öltözködés helyes sorrendjének elsajátítása, az ízlésvilág, esztétikai érzék fejlesztése.

A mindennapi szabad mozgás

- A szabad mozgás örömeinek biztosítása az óvoda udvarán.
- A mozgáskoordináció fejlesztése naponta ismétlődő mindennapos testnevelés szervezésével.
- A beszédszervek fejlesztése a légzéstechnikai gyakorlatok, nyelvgyakorlatok végzésével.

A táplálkozás

Az óvodás gyermek az ébrenlétének háromnegyed részét az óvodában tölti, ahol az óvodapedagógusok a gyermek testi-szellemi fejlődésének feltételeit igyekeznek biztosítani. A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása. Az egészséges fejlődés egyik alapvető feltétele az életkori sajátosságoknak megfelelő, **egészséges táplálkozás**, a helyes étkezési szokások és az egyéni ízlés ismerete és formálása.

Az étkezés óvodai feltételei önkiszolgálással és napos tevékenységgel valósulnak meg. Nagy hangsúlyt fektetünk az esztétikus terítésre, a megfelelő eszközhasználat elsajátítására és a kulturált étkezési szokások betartására. A meghatározott időkereten belül a gyermek az étkezés időpontját a reggelinél maga választja meg, a déli étkezést és az uzsonnát is egyéni tempóban fejezi be. Nagy hangsúlyt fektetünk a megfelelő mennyiségű folyadék és a friss zöldség - illetve gyümölcsfogyasztásra. Ezért az egész nap folyamán mindenkinek igény szerint biztosítjuk az ivóvizet, és tízóráira pedig az idénynek megfelelő zöldséget – gyümölcsöt.

Az óvónő feladatai:

- Az egyéni ízlés béli eltérések figyelemmel kísérése.
- Az ismeretlen ízek fokozatos elfogadtatása a gyerekekkel.
- Friss gyümölcsökből, zöldségekből saláták készítése a gyerekekkel közösen, ezzel is modellt nyújtva a családoknak a korszerűbb táplálkozás alakításához: töröljük étkezési szokásrendjükből a cukrozott szörpöket, a kólaféléket, a kekszet, a ropit, a chipset.
- Az ételallergiás gyermekek esetében különös figyelem.
- Gyümölcs-, zöldségnapok szervezése hetente.
- A családok vallási és egyéb okból eltérő étkezési szokásainak tiszteletben tartása.
- Az esztétikus terítés és a kulturált étkezés bemutatása, megtanítása.

Az alvásigény

- Lefekvés előtt alapos szellőztetéssel friss levegő biztosítása.
- Az elalvás segítése meséléssel, altatódal eléneklésével.
- A nyugodt lelkiállapot kialakulásának biztosítása otthonról behozott plüss játékok, pléd stb. engedélyezésével.
- Külső, zavaró ingerek megszüntetése.

A gyermekek egészségének védelme, az edzettség biztosítása terén

-A fertőzések terjedésének megakadályozása:

- Gyakori szellőztetéssel,
- Megfelelő öltözködéssel,
- Saját törülköző,
- Saját fogmosó pohár biztosításával.
- Az óvodában megbetegedett gyermek elkülönítése, lázának csillapítása, amíg a szülő megérkezik.
- Tartásjavító gyakorlatok beépítése a mindennapos testnevelésbe, ill. a testnevelés foglalkozásokba. Szakorvosi javaslat alapján:
 - A gyógytorna feltételeinek biztosítása.
- Az állóképesség fejlesztése kocogások, futások szervezésével.
- Kirándulások, séták szervezése, a természetjárás szépségének megismertetése,
- A gyermekek balesetvédelmi oktatása évente kétszer, illetve szükség szerint, minden esetben dokumentáltan a csoportnapló napi bejegyzés részénél.

A gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása terén

- Az egészségügyi előírásoknak megfelelő helyiségek barátságossá, otthonossá, esztétikussá tétele, e kívánalmak folyamatos biztosítása.
- Az esztétikai érzék formálása élősarok berendezésével, zöld növények elhelyezésével.
- A csoportszobák átrendezhetőségének biztosításával elegendő játéktér biztosítása a mozgásos játéktevékenységekhez.
- Minél több idő biztosítása a szabadban az edzettség alakítása érdekében.
- A környezet védelméhez kapcsolódó szokások kialakítása.
- A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeli, szükség esetén kezdeményezi javítását, cseréjét.
- Az udvari játékoknál, sétán felhívja a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, a biztonságos közlekedés szabályaira.
- Kirándulásnál szülői segítséget kérhet.

A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

Alapelvek:

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára. Az óvodában a gyermek előtt dohányzó felnőtt nagyobb hatást gyakorol a gyermekekre, mint egyéb szocializációs helyzet, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.

A dohányzás megelőzését szolgáló óvodai egészségnevelési program tevékenységei:

➤ Szabad beszélgetések.

A beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus, de lehet maga gyermek is (valamely aktuális eseménnyel, élménnyel, filmjelenettel stb. kapcsolatosan)

A dohányzás ártalmainak elemzésére szolgáló szabad beszélgetések kezdeményezésére a következő alkalmakat, lehetőségeket alkalmazzuk:

➤ Kirándulási élmények feldolgozása: napsütés, szabad levegő, madárdal, napozás (lebarulás), szabad mozgás, jókedv, veszélyek (napozás, növényzet.), értéke: füstmentesség, pormentesség, szabad légzés, erőkifejtés, sok mozgás.

➤ Városi, falusi élmények megbeszélése: az utca forgalma, a gépkocsik füstje, az áruházak levegője, gyárak környékének kedvezőtlen viszonyai, utazás tömegközlekedési járművön, "talponállók", ivók, vendéglők külső képe, az utcai porképződés, az otthoni állattartással járó szagok.

➤ Élmények elmondása a dohányfüstös helyiségekről: saját lakásunk levegője, szórakozóhelyek füstje, gyárkémények füstje, a családban dohányzók megszokott dohányzási helyei, vendégségben tapasztalt dohányzás.

➤ Gyermekei vélemények arról, hogy kik dohányoznak, miért dohányoznak, hol dohányoznak: dohányzó felnőttek, dohányzó gyerekek, otthoni dohányzás, miért nem arról, hogy miről ismerjük meg a dohányos embert: láttál-e már nagydohányos szabad a közlekedési eszközökön (vonat, autóbusz, villamos) dohányozni; vélemény arról, hogy sikerül-e a leszokás.

➤ Tapasztalatok gyűjtés embert, aki gyakran rágyújt, köhög, cigarettát hord magánál, öngyújtója van, keresi a dohányzásra kijelölt helyet, engedélyt kér a rágyújtásra, sárga az ujja, a ruházatának dohány-szaga van,

➤ Ismeretközlés, magyarázat arról, hogy a nem-dohányzókat törvény védi: mi a törvény, hogyan és kit kötelez a törvény, mi a megszegők büntetése, hol megengedett a dohányzás; mi célból alkották meg a nem dohányszívókat védő törvényt; miért kell az embereket a dohányszívástól megvédeni; az óvodában miért nem dohányszívóznak.

➤ Ismeretek összefoglalása a dohányszívás ártalmairól: károsítja a tüdőt, az idegrendszert, valamint a gyomor és a szív munkáját; másokat is károsít, zavarja azokat, akik beszívják a dohányszívót, kellemes-e a füstös levegőjű teremben tartózkodni, hogyan védekezhetünk ellene (szabad levegőn tartózkodás, a lakás szellőztetése).

Baleset-megelőzés, elsősegélynyújtás

Alapelvek

Fontos, hogy gyermekeink rájöjjenek: egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a velejáró fájdalom elkerülhető lenne.

A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni. Ide

tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése, vagy esetleg mentőhívás), a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében. Módszere a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képpolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

Általános előírások

A gyermekekkel - az óvodai nevelési év kezdetén, valamint - szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás stb. előtt ismertetni kell a következő védő-óvó előírásokat.

Védő-óvó előírás

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,
- a foglalkozásokkal együtt-járó veszélyforrások,
- a tilos és az elvárható magatartásforma meghatározása, ismertetése.

A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően kell ismertetni. Az ismertetés ténye és tartalma a csoportnaplóban kerül dokumentálásra. Az óvoda Házirendjében vannak meghatározva azok a védő-óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk. A gyermekbalesetek megelőzése érdekében, illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ-ben kerültek rögzítésre.

Az elsősegély doboz az elkülönítő helyiségben található. Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset-megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.

A közlekedés szabályainak megismertetését séták, kirándulások alkalmával és a KRESZ-pálya használatával ismertetjük meg a gyermekekkel, valamint szituációs-, szabályjátékokkal gyakoroljuk.

Az óvónő a folyamatban:

- A hatékonyabb nevelés érdekében megkeresi a családdal való együttműködés lehetséges formáit.
- Egyénileg segíti a gyermek táplálkozási, tisztálkodási és öltözködési készségeinek alakulását a dajka segítségével. Megjelenésével, öltözködésével, segítségnyújtásával mintát ad a gyermeknek.

- Sétákat, kirándulásokat, természetgyűjtő utakat szervez. Így a gyerekek megismerkedhetnek a termékek tárolásának, tartósításának feltételeivel, melyek lehetővé teszik későbbi felhasználásukat.
- Megismerteti a gyermekeket a környezettudatos magatartás alapjaival: szelektív hulladékgyűjtés, takarékoság a víz- és energiafelhasználásban, növények ápolása.
- Figyelemmel kíséri a gyermek egyéni adottságait és egészségi állapotát.
- Együttműködik a szülőkkel, szakemberekkel (védőnő, óvoda orvos, szakszolgálat munkatársai), a betegségek megelőzése, kezelése, felvilágosítás, speciális fejlesztés céljából.
- Biztosítja a gyermeke számára a rendszeres mozgás lehetőségét és feltételeit.
- Csendes, nyugodt hangvétellel, a gyermek számára biztonságot nyújtó feltételek
- (cumi, alvós plüss stb.) biztosításával megteremti az alváshoz szükséges meghitt légkört.
- Az óvodapedagógus az általa nevelt, vezetett, fejlesztett gyermek-és gyermekcsoportok fejlesztését a közösségfejlesztés folyamatának ismeretére, és a csoportok tagjainak egyéni és csoportos szükségleteire, a játék és más élménygazdag tevékenység, program sajátosságaira alapozza.

A személyiségfejlesztő hatások:

- A nyugalmat árasztó, védő, óvó környezet, a szeretetteljes bánásmód a gyermek biztonságérzetét erősíti.
- A szokások elsajátítása folyamán kialakulnak az egészséges életmód készségei, jártasságai.
- Testi szükségleteinek kielégítése hozzájárul a derűs, félelemmentes közérzethez.
- Testileg megfelelően edzett, teherbíró lesz, mozgása összerendezetté válik.
- Önállóan tisztálkodik, öltözködik. Ismeri és alkalmazza a kulturált étkezés és a higiénias szabályokat.
- Képesse válik önmaga és társai segítésére.
- Fejlődik önismerete, erősödnek társas kapcsolatai, megtalálja helyét a közösségben.

- Megalapozódnak az egészségvédő, balesetmegelőző magatartáshoz szükséges képességei.
- Megszerzett személyes kompetenciáit alkalmazni tudja a mindennapokban.
- Vigyáz ruhája, környezete tisztaságára, kialakul igénye a maga körüli rend megteremtésére.

Összegzés:

Az egészségre nevelés, gondozás folyamatában elsődleges a prevenció és az egyéni adottságokat figyelembe vevő testi, lelki, szociális fejlesztés. Óvodánk dolgozói és a családok együttműködése a gyermekek testi szükségleteinek kielégítésére, az egészség megőrzésére és az egészséges életmód alapvető szokásainak megalapozására irányul. Az egészséges gyermek a biztonságos, derűs környezetben vidám, érdeklődő, aktív, teherbíró, edzett. Ennek elérése érdekében az óvodapedagógus a helyi sajátosságok figyelembevételével mindent megtesz.

Az óvodai környezet kialakításakor fontos az összhang megteremtése, mely tükrözi a környezettudatos, egészségfejlesztő óvodai programból adódó sajátos arculatot. Ebből fakadó szemléletünk olyan életrendet kínál a gyerekeknek, mely figyelembe veszi fejlődésük egyéni ütemét, és a tevékenységeket az egészséges életmódra nevelés eszköztárával gazdagítja. Lehetőséget teremt a személyes kompetenciák fejlődésére.

2.2.2. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a **nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet**, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutakozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Az óvodáskorú gyerek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Az érzelmek kifejezésének és szabályozásának kérdése igen lényeges a személyiség fejlődésének szempontjából. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezért szükséges, hogy

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék;

- az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatózó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Helyi nevelési programunk hangsúlyos területe az egészséges életmódra nevelés, amely a gyermek érzelmi, értelmi fogékonyságára alapoz. A program összetett tevékenységrendszeréből fakadó motivációk, az érdekes élmények érzelmi életükben meghatározó változásokat idéznek elő.

A megismerési folyamatokat érzelmek kísérik, melyek jelzik a gyermeket ért hatások mikéntjét, egyben további motivációt biztosítanak. Az érzelmek kifejezésének egy része veleszületett, később utánzás útján tanulja meg azok kimutatását és kezelését. Az óvodás korú gyermek ebben az életkorban elsősorban a metakommunikációs jelzésekre fogékony, nem a verbális kifejezési módra. Amennyiben a közlő személy mimikája, testtartása, gesztusai, tekintete összhangban állnak mondanivalója szóbeli tartalmával, tehát hitelesen közvetít, akkor a felnőtt viselkedése minta lesz számára.

Célunk, feladatunk:

- A gyermekek biztonságérzetének megalapozása, az önbizalom erősítése, a szocializálódás elősegítése.
- A gyermeki érzékenység, fogékonyság motiválása a társadalmi és természeti környezet hatásaira, szépségeire.
- A természetóvás motiváló hatásának kihasználásával értékrendjük, erkölcsi érzékük formálása.
- A gyermekekben alakuljon ki az érzelmi beleélés, az empátia készsége, a mások iránti tisztelet, megbecsülés érzése, a különbözőségek elfogadása.
- Alapozódjanak meg erkölcsi értékeik: az igazságosság, a lelkiismeretesség, a felelősség érzéseinek megtapasztalása, az őszinteséghez, az igazmondáshoz való helyes viszonyulás.
- Erősödjön bennük az életkoruknak megfelelő érzelmi kontroll.
- Megalapozza, segíti, ösztönzi a gyermekeket a későbbi tudatos értékválasztásra és saját értékrendjük kialakítására.

Az óvónő a folyamatban

- A családi háttér ismeretében törekszik megismerni, megérteni a gyermek érzelmi megnyilvánulásait.
- Alkalmat és lehetőséget teremt a gyermek pozitív érzelmeinek kiváltására.
- Barátságos, nyugodt, szeretetteljes óvodai légkört alakít ki.
- A napirendet úgy tervezi meg, hogy a testi szükségletek kielégítése mellett az érzelmi biztonságot nyújtó légkör megteremtését tartja szem előtt.
- A gyermek akkor fejlődik leginkább, ha elfogadják, szeretve érzi magát. Számára fontos az állandó, megbízható, személyes kapcsolat. Ennek tudatában az óvónő törekszik saját érzelmeinek kifejezőmódját hitelessé, sokszínűvé tenni.
- A mindennapok során olyan gazdag, változatos tevékenységeket, szituációkat teremt, ahol a gyermek választásai, döntései, megoldásai során megtanulja irányítani saját érzelmeit.
- Teret enged a gyermek önkifejező törekvéseinek, ehhez megteremti a szükséges feltételeket.

- A természetszeretet hatásrendszerével tudatosan ébren tartja, fejleszti a gyermek intellektuális érzelmeit (pl. a kíváncsiságot, a rácsodálkozást, a felfedezést, az aktivitást, a sikert).
- Az esztétikai érzelmek alakításában a harmonikus környezet nyújtotta élményekre épít.
- Formálja erkölcsi tulajdonságait, mint például a tettekeszség, a bátorság, az együttérzés, a segítőkészség stb.
- Alakítja a gyermek erkölcsi érzelmeit: szeretet, tisztelet, barátság.
- Tudatosan alkalmazza a gyermekek sokoldalú megismerését szolgáló pedagógiai-pszichológiai módszereket.
- Tudatosan teremt olyan pedagógiai helyzeteket, amelyek segítik a gyermekek komplex személyiségfejlődését.
- Pedagógiai tevékenységében a nevelt gyermekek életkorából következő fejlődéslélektani jellemzőik ismerete tükröződik

Az érzelmi nevelés személyiségfejlesztő hatása

- A tevékenység, a megismerés, a felfedezés öröme gazdagítja a gyermek érzelmeit, ezáltal állandó aktivitásra készíti.
- A valós világ jelenségeihez, a társakhoz és önmagához való viszony kapcsolatrendszerében megtanulja érzelmeinek közlését, kifejezését.
- Alakul erkölcsi érzéke, tulajdonságai, beleérző képessége.
- Kapcsolatteremtésben kezdeményezővé válik, elsajátítja a társas együttélés viselkedésszabályait, értékrendszere megalapozódik.
- Ösztönzi a gyermekek közötti véleménycserét, fejleszti kommunikációs képességüket, harmóniát, biztonságot, elfogadó légkört teremt.
- Érzelmi élete kiegyensúlyozottá válik, amely alapul szolgál testi, értelmi, szocializációs fejlesztéséhez, fejlődéséhez.
- A befogadó környezet megteremtésével a gyerekek megtanulnak kölcsönösen alkalmazkodni egymáshoz, segítőkész szándékkal fordulnak egymás felé, elfogadják a különbözőségeket.
- A szűkebb és tágabb környezet megismerése alapul szolgál a szülőföldhöz való kötődés kialakulásához.

Összegzés

Az egészséges életmódra nevelés az érzelmi nevelés hatékony eszközeként vonul végig a programon.

A változatos cselekvések gyakorlása során a gyermek megtanulja vállalni érzéseit, érzelmi élete gazdagabbá, erősebbé válik, fejlődnek személyes és szociális kompetenciái. Mindez az óvoda és a családok együttműködésével valósulhat csak meg.

Közösségi nevelés, szocializáció

Az együttesség, a közösen átélt élmények érzelmi többletet adnak a közösség tagjainak. A gyermekcsoportban kialakulnak a közösségi együttélés szabályai, normái, melyekhez igazodik a gyermek. Ugyanakkor minden gyermek sajátos tulajdonságokkal rendelkező, egyedi személyiség, aki egyéni kompetenciáival járul hozzá a csoport alakulásához.

A gyerekek egymás közötti kapcsolatában természetessé válik, hogy mindenki más, egyéni külső és belső tulajdonságokkal rendelkezik, és így, másságával együtt elfogadható és szerethető. A sajátos nevelési igényű gyermek is teljes értékű ember. Társas együttműködés közben tanulják meg az egymás felé fordulást, a különbözőségek elfogadását, egymás segítségét.

A közös élmények hatására valamennyit megérez a közösség ősi összetartó erejéből. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek személyes példa és tudatos nevelés által megtanuljanak olyan magatartásformákat, viselkedési szabályokat, melyekkel saját és társai testi épségét megóvhatja.

Célunk, feladatunk:

- Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör kialakítása a beszoktatástól az óvodás kor végéig.
- A gyermeknek igényévé váljék a csoporttal való együttműködés, ugyanakkor legyen lehetősége egyedül is tevékenykedni.
- A családokkal való együttműködés a hasonló értékeken alapuló együttnevelés érdekében.
- Az együttéléshez szükséges készségek, jártasságok formálása, melyek által alapozódnak a szocializációhoz szükséges erkölcsi, akarati tulajdonságok, személyiségjegyek.

- Az adott életkori sajátosságok figyelembevételével megismerte a gyermekekkel az egyetemes emberi és nemzeti értékeket és azok tiszteletére neveli őket.

Területei:

- A. A beszoktatás időszaka
- B. Együttlét a mindennapokban
- C. Óvodai ünnepek

A. A befogadás időszaka

Ezt az időszakot tekintjük a családdal való együttműködés kiindulópontjának. A gyermekek az óvodába a családból vagy a bölcsődéből érkeznek. Ebből adódóan eltérőek a beszoktatás feladatai. A bölcsődéből érkező gyerekek már rendelkeznek elemi szokás- és szabályrendszerrel, melyre alapozhatunk. Az otthonról érkező gyermekek számára az átmenet sokkal tapintatosabb szülői és nevelői bánásmódot igényel. Az óvodakezdés első benyomásai meghatározzák mind a gyermekek, mind a szülők óvodához való viszonyát, és a létrejövő kapcsolat minőségét. Az első találkozás az új emberi és tárgyi környezettel, az érzelmi légkörrel szinte minden gyermek esetében alapvetően befolyásolja a csoporthoz fűződő későbbi kapcsolatát. Minden évben a beiratkozást megelőzően „óvodanyitogatót” szervezünk az érdeklődő családoknak. Lehetőségük van óvodánk megtekintésére, az óvodapedagógusok és az intézményvezető megismerésére. A szülők általános tájékoztatást kapnak az óvoda sajátosságairól, választ kapnak felmerülő kérdéseikre. A gyermek óvodai beilleszkedése, szokásainak kialakítása nagyfokú nevelői tapasztalatot és szakértelmet igényel. Bármely életkorban történik a beszoktatás a tapintat, a törődés, a szeretetteljes odafigyelés nemcsak a csoport két óvodapedagógusával, hanem az intézmény minden dolgozójával szemben követelmény. A befogadás időszakában fontos elv a folyamatosság és a fokozatosság.

Célunk:

A kisgyermek számára megkönnyíteni a szülőtől való elválást. A gyermek az új környezetben minél rövidebb idő alatt szerezzen olyan biztonságérzetet, amely meghatározza további szociális viselkedésének alakulását.

Az óvónő a folyamatban:

- A gyermek óvodába lépése előtt kapcsolatot teremt, ismerkedik a családdal és a gyermekkel.
- Fontos a kölcsönös megegyezés a fokozatos beszoktatás kezdési időpontjában és menetében, a szülő kérésének figyelembevétele, az „anyával együtt” beszoktatás lehetőségének megteremtése.
- A két óvodapedagógus és a dajka együtt készítik elő a csoportot az előttük álló időszakra, megbeszélik a teendőket, az elvárásokat. A gyermekek megismerése és a beilleszkedés megkönnyítése érdekében az első napokban mindhárman az egész nap a csoporttal töltik.
- Szeretetteljes magatartásukkal, elfogadó odafordulásukkal, türelmükkel segítik az átállás nehéz folyamatát.

B. Együttlét a mindennapokban

A gyermekek pozitív kapcsolata csak úgy alakul ki, ha jól érzik magukat a csoportban. Legyen lehetőségük minél többször érdeklődésüknek megfelelő tevékenységet választani, hogy gyakran átélhessék azt az élményt, ami később belső motivációt teremt. Így lehetséges, hogy egy időben, egymástól függetlenül különböző motivált cselekmények alakulnak ki egyénileg és csoportosan is. Az ismétlődő közös, örömteli tevékenység az csoport és az óvoda hagyományrendszerébe épül, és mélyíti az összetartozás élményét.

Az óvónő a folyamatban:

- A gyerekekről szerzett benyomásai segítik az egyéni bánásmód kialakításában, a differenciálásban
- A különleges gondozást, bánásmódot igénylő gyermekeket elfogadó szeretettel, példát mutató figyelemmel segíti.
- A kialakított biztonságot nyújtó szokásrendszeren keresztül sikeresen elfogadtatja a gyerekekkel a viselkedési szabályokat
- Az együttnevelés kereti között is módot talál a gyermekek esetében az egyéni fejlődés lehetőségeinek megteremtésére.

C. Óvodai ünnepek

Célunk:

- A hagyomány őrzése, ápolása, örömszerzés.
- A családokkal való pozitív kapcsolat elősegítése az ünnepekre való készülődés során.

Feladatunk:

- Formáljuk a gyermekek érzelmi, esztétikai, erkölcsi érzékeit.
- Egyéni fejlettségüknek megfelelően megismertetni a gyermekeket a népszokások, az ünnepek eredetével, megszerettetni a népi kultúrát, hogy szépséget és örömet találjanak benne.
- Ünnepeink segítségével színessé varázsolni gyermekközösségünk életét.

Nevelésünk szerves részének tekintjük hagyományaink ápolását. Ezeken a napokon éljük át az ünnep hangulatát, a közös tervezgetést, a közös készülődés élményét. Az ünnepek lehetőséget adnak a hétköznapokból való kilépésre és ezáltal nagyobb aktivitásra, kreativitásra ösztönöznek.

Óvodánk fontos feladata az értékek megőrzése és továbbadása. Már a készülődés, a lélekben való fokozott várakozás - és maga az ünnep- segíti az összetartozás érzését, nemcsak a gyermek-csoportban, hanem a szülők-óvoda kapcsolatában is.

Nemzeti ünnepünk (március 15.),

Néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepeink: (Farsang, Advent, karácsony, húsvét, Márton nap, Kiszézés)

Természettel, társadalommal összefüggő ünnepek (A Víz napja: március 22. A Föld napja: április 22. Az Állatok világnapja: október 4. A Madarak és Fák napja: május 10. Mikulás dec. 6.)

2.2.3. ÉRTELMI FEJLESZTÉS, NEVELÉS

Az óvodai nevelés megtapasztaláson keresztül, a gyermek legfőbb tevékenységének, a játéknak az eszközével ismerteti meg őket szűkebb és tágabb környezetükkel, nyújt új ismereteket és mélyíti el a már meglévőket. Legfontosabb motivációnak az életkori sajátosságukból eredő természetes érdeklődést és kíváncsiságot tekintjük, melyet változatos tevékenységekkel keltünk fel, és tartunk meg. Ami iránt a gyermek érdeklődik, azt igyekszik megismerni – így indul el a megismerés folyamata. Érzékszervein keresztül szerzi a tapasztalatokat, a benyomásokat, melyek cselekvésre,

újabb és újabb próbálkozásokra készítetik. Ezeknek az érzékszervi-mozgásos sémáknak az ismétlődése a tulajdonképpeni tanulási folyamat, amit a környezet érzelmi hatástöbblete felgyorsíthat, tehát a gyerekek értelmi képességei fejlődnek. Programunk a játékba ágyazott tevékenységeivel kínálja a gyermekeknek ezt a változatos, cselekvésen alapuló tapasztalatszerzési lehetőséget.

Célunk, feladatunk:

- A gyermek értelmi képességeinek (kognitív kompetenciáinak) alapozása, fejlesztése.
- Aktív cselekedtetéssel, az érzelmi hatások felerősítésével eljuttatni a gyerekeket a szimbolikus, egocentrikus gondolkodástól a szemléletes, tapasztalaton alapuló gondolkodásig, fogalomalkotásig.
- A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, az értelmi képességek (érezékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, beszéd) és kreativitás fejlesztése.
- A gyermekek egyéni fejlődési ütemük és képességeik szerint, önmagukhoz képest fejlődnek, különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek speciális igényeire.

Az óvónők a folyamatban

- Nyugodt és biztonságos nevelési és tanulási környezetet teremt.
- Megteremti a gyermek értelmi fejlesztéséhez szükséges optimális feltételrendszer egyensúlyát.
- Megfigyeli játéktevékenységüket, és így megismeri értelmi képességeinek fejlettségi szintjét, érdeklődési körét, egyéni sajátosságait, ismereteit, érzelmi állapotát.
- A nevelés/tanulás támogatása során épít a gyermekek egyéni céljaira és szükségleteire, a gyermekcsoport sajátosságaira.
- Figyelembe veszi a gyermekek aktuális fizikai. érzelmi állapotát.
- Tervező tevékenysége során a nevelési/tanulási folyamatba illeszti a szabad játékhoz, cselekvéshez kötött ismeretszerzésen és egyéb tevékenységeken kívüli ismeret- és tapasztalatszerzési lehetőségeket.
- Az így szerzett tapasztalatait felhasználva fejleszti képzeletüket, gyakoroltatja a megismerési funkciókat.
- Ismeri és tudatosan felhasználja a gyermekek más forrásból szerzett tapasztalatait, ismereteit, tudását.

- Ismeri a nevelés/tanulás, képességfejlesztés szempontjából fontos információforrásokat, azok pedagógiai felhasználásának lehetőségeit, megbízhatóságát, etikus alkalmazását.
- Élményeket nyújt, melyek megerősítik a cselekvésen keresztül szerzett ismereteket.
- Információkat gyűjt a gyermek mozgásfejlettségéről (egyszerű mozgássorok, nagymozgások, finom-motorikus mozgás, test ismeret, térészlelés), melyek a fejlesztés kiindulópontjai lesznek.
- Megfigyeléseit minden esetben rögzíti.
- Terveiben szerepet kap a gyermekek motiválás, motivációjuk fejlesztése.
- Pozitív megerősítéssel alakítja a gyermek énképét, motivál.
- Elősegíti a gyermek önértékelési képességeinek kialakulását, fejlődését.
- Felkelti és fenntartja a gyermekek érdeklődését.
- A gyermekek hibázásait, tévesztéseit a nevelési/tanulási folyamat szerves részeinek tekinti, és a megértést segítő módon reagál rájuk.
- Megtervezi a gyermekek, a csoportok értékelésének módszereit, eszközeit.
- Kommunikációját minden esetben a kölcsönösség és a konstruktivitás jellemzi. A gyermekek nevelése / Tanítása érdekében kezdeményezően együttműködik az óvodapedagógus társaival, a pedagógiai munkát segítő szakemberekkel és szülőkkel.
- A családokkal együttműködve alakítja ki az egyes gyerekekhez igazodó differenciált bánásmódot, mellyel az érintett gyermeket elindítja a fejlődés útján.
- Támogatja a gyermekek önálló gondolkodását, ismeri, és a nevelés-tanítási-tanulási folyamat részévé teszi kezdeményezéseiket és ötleteiket.
- Felismeri a gyermekek személyiségfejlődési, - az esetlegesen jelentkező – tanulási nehézségeit, és képes számukra hatékony segítséget nyújtani, vagy szükség esetén más szakembertől segítséget kérni.

Pedagógiai programunk tartalma sokoldalú lehetőséget kínál olyan helyzetek kialakítására, amikor a gyerekek maguk vizsgálódhatnak. Magyarázat keresésre, elgondolkodásra, tapasztalatcserére biztatjuk őket – éljék át az „aha” élmény örömét.

Az értelmi nevelés személyiségfejlesztő hatása

- A gyermek érzékszervein keresztül, tapasztalati úton ismeri meg az őt körülvevő világot.
- A hagyományápolás során átélt közös alkotó tevékenységek fejlesztik értelmi képességeiket.
- A sikerélmények hatására az emlékezeti bevésés erősebb, és újra átélésre ösztönzik a gyereket.
- Az érzelmi többlet fokozza az értelmi fogékonyságot.
- Közös tevékenységek hatására alakul kifejezőkészsége, kreativitása, problémamegoldó képessége, fejlődik gondolkodása.

Óvodapedagógusaink tevékenysége során az intézményi pedagógiai programhoz igazodóan és a pedagógiai céloknak megfelelően érthetően, hitelesen kommunikál a fenntarthatóságra nevelésről, az erkölcsi, etikai normákról, a hazaszeretet fontosságáról és a néphagyományok ismeretéről. A gyermekekkel történő együttműködés elveit és formáit az alkalmazott pedagógiai program és az intézményi dokumentumok keretei között a gyermekek személyiségfejlődését figyelembe véve valósítja meg.

Összegzés

A gyermek értelmi fejlődésének, fejlesztésének feltétele a környezet által nyújtott érzelmi biztonság. Az egészséges életmódra nevelés az aktív cselekedtetéssel fejleszti a kognitív funkciókat. A gyermek a differenciált bánásmód hatására jut el saját értelmi képességeinek legmagasabb szintjére.

2.2.4 ANYANYELVI NEVELÉS ÉS KOMMUNIKÁCIÓ

Az óvodai anyanyelvi nevelés komplex folyamat, mely a nevelés egészében jelentkezik. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a

gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Minden feladatot, tevékenységet áthatva segíti a gyermek anyanyelvi kompetenciájának, ezáltal önbizalmának fejlődését, szociális kapcsolatainak alakulását, és az iskolai életre való felkészítését.

A szocializáció folyamatában a beszéd a gyermek környezetével való érintkezésének, önkifejezésének, gondolkodásának legfőbb eszközévé válik. A beszéd által erősödik biztonságérzete, bővül tájékozottsága, gazdagodik ismerete. Az egyéni fejlődés biztosításához szükséges, hogy az óvónő személyes példájával (odafigyelés, meghallgatás, beszélgetés, kongruens magatartás) kommunikációs helyzetek megteremtésével ösztönözze a gyermekek közötti kommunikációt, teremtsen lehetőséget a monologikus beszédre, ennek fejlesztésére, bővítse szókincsüket, gazdagítsa metakommunikációs ismereteiket.

A helyes és szép beszéd segíti érzelmi kifejezését, fejleszti esztétikai érzékét, előkészíti az irodalmi élmények befogadására.

A gyakori mondókázás, a mindennapos mesélés, verselés, az éneklés a tevékenységek gyakorlása közben intenzív élményt nyújt. Ez a közeg különösen alkalmas a hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztésére.

Az anyanyelv jelrendszerét a gyermek a játékos tevékenységek, a társas érintkezések során utánzás útján sajátítja el.

A beszédtanulás folyamatát befolyásolja ép idegrendszere, a családi és az óvodai környezete. A gyerekek óvodába lépéskor különböző beszédfejlettségi szinteken állnak.

Célunk, feladatunk:

- Oldott, derűs légkör megteremtése, amelyben a gyermek természetes közlési vágya, kapcsolatteremtő beszédkézsége fejlődik és fejleszthető.
- A gyermek anyanyelvi képességeinek (szókincs, nyelvi kifejezőkészség, kommunikáció stb.) és beszédkézségének fejlesztése.
- A különböző élethelyzeteknek megfelelő hanglejtéssel, hangerővel, beszédritmussal, gesztusok alkalmazásával bátran kommunikáló gyermeki személyiség alakítása.
- A beszédkedv felkeltése és fenntartása.

- A beszédhallás és szövegértés fejlesztése.
- Kapcsolatfelvétel támogatása az információ eljuttatásának segítése a másik személyhez, verbális és nonverbális eszköztár kialakításával.
- Anyanyelvünk szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozása.
- A beszédhibák felismerése, logopédiai segítségnyújtás.

Az óvónő a folyamatban

- A családokat megismerve képet alkot anyanyelvi kultúrájukról, mivel ez nélkülözhetetlen a gyermek fejlődésének elősegítéséhez.
- Amennyiben szükséges, meggyőzi a szülőket az otthoni anyanyelvi élmények nyújtásáról: a beszélgetés, mesélés, verselés, mondókázás mind-mind mintát nyújt a gyermeknek további nyelvi fejlődéséhez.
- Tudatosan törekszik saját és környezete nyelvi kultúrájának csiszolására, hiányosságainak pótlására.
- Figyelmet fordít beszédének stílusára, hangszínére, erősségére, tempójára; hiszen példája hat a gyerekekre, a szülőkre és a munkatársakra.
- Fogalomhasználata szakszerű, az adott pedagógiai helyzethez igazodó.
- Életszerű szituációkban kommunikációs helyzeteket teremt, teret enged a gyermek közlési vágyának; beszéltet és beszélni hagy.
- A gyereket sikerélményhez juttatja. A beszédöröm ösztönzően hat rájuk.
- A gyermek a szóbeli közlés elemeit utánzással sajátítja el, amit az óvónőhöz való érzelmi kötődés erősít. A testközelség a gyermek elemi szükséglete.
- Ösztönözzé kérdések feltevésére, azokat válaszolja meg.
- Figyelemmel kíséri egyes gyerekek beszédértési, beszédtechnikai szintjét, szükség esetén felveszi a kapcsolatot a szülővel és a szakemberrel.

Az anyanyelvi nevelés személyiségformáló hatása

- A gyakori mondókázás elvezeti a gyermeket a beszéddallam, az anyanyelv ritmusának megértéséhez.
- A mindennapi tevékenységekhez fűződő szavak a gyakorlás során jelentést kapnak.
- Az érzelemhez kötött kifejezések átkerülnek a gyermek mindennapi szóhasználatába.
- Az oldott, felszabadult környezetben magabiztosan, szívesen beszél, szabadon fejezi ki önmagát.
- Befogadó, érdeklődő hallgatóvá válik.

- Élményeit képes elmondani, teljes mondatokban kifejezni.
- Helyesen használja a nyelvtani kifejezőmódokat, ismeri a használt szavak tartalmát.
- Beszédében, mimikájában megjelennek az érzelmei.

Összegzés

Az anyanyelvi nevelés a mindennapokban kiemelt helyet foglal el.

A gyermek a szókincs gyarapodásával teljes személyiségében fejlődik. Csak megfelelő nyelvi fejlettséggel rendelkező gyermekek lesznek ugyanis képesek az alap – kulturális technikák elsajátítására. A kommunikáció a beszéd és a gondolkodás egyik eszköze.

3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Általános helyzetkép

Az óvoda alapító szerve Balatonvilágos Község Önkormányzata, felügyeleti szerve Balatonvilágos Község Önkormányzata Képviselő-testülete. Óvodánk körzeti feladatot ellátó, optimális személyi és tárgyi feltételek között működő óvoda. Intézményünkben a férőhelyek száma: 70 fő, 3 működő csoporttal. A csoportszobák jól felszereltek, elegendő játékeszköz, gyermekkönyv biztosított a gyermekek részére. Az óvoda legfőbb vonzerője a családias, meghitt nevelői légkör. Szoros kapcsolatban vannak egymással az egyes csoportok, pedagógusaink, valamint a nevelő munkát segítő dolgozónk is.

3.1 SZEMÉLYI FELTÉTELEK

1. Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
2. Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.
3. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez
4. A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

5. A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.

6. A migráns gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

A csoportok száma: 3

Alkalmazottak száma: 9 fő

- 4 fő óvodapedagógus

- 3 fő dajka

- 2 fő pedagógiai és családsegítő munkatárs

Óvodai férőhelyeink: 70

Felvehető gyerekeke száma: 84 fő

Kollégáink többsége további szakképesítéssel is rendelkezik. (Kisgyermek nevelő, tanító, logopédia és fejlesztő pedagógia szakvizsga).

A törvény által előírt 7 évenkénti kötelező 120 órás továbbképzésnek minden óvodapedagógus eleget tesz.

3.2. TÁRGYI FELTÉTELEK

Óvodánk rendelkezik a helyi nevelési program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel, melyek biztosítják a gyermekeink kényelmét, egészségük megőrzését, fejlődését. Ezeket a tárgyi felszereléseket hozzáférhető módon a gyermekek biztonságát figyelembe véve kell elhelyezni.

Óvodánkban biztosítani kell a megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, valamint fontos, hogy a szülők fogadására is legyen lehetőség.

A csoportszobák tágasak, sok ablakkal rendelkeznek, ez az egészséges levegőn való étkezésre és csendes- pihenőre is lehetőséget nyújt. Céljainknak és gyermekeink igényeinek megfelelően variálhatóak a bútorok és a játékeszközök egy része, így tudjuk biztosítani a lehetőséget a szabad mozgásra.

Udvarunk alkalmas a közösségi, az egészséges életmódra nevelés és különböző ismeretszerzési tevékenységek megvalósítására.

Óvodánk udvara kényelmes és biztonságos, árnyat adó fák és különböző szilárdságú burkolattal ellátott területek váltják egymást. Az időjárástól függően naponta több órát töltenek kint a gyermekek.

Rendszeres füvesítéssel, virágos- és veteményeskertünk kialakításán túl igyekeztünk környezetbarát anyagokból készült sportszerekkel felszerelni.

Egészség- és munkavédelmi eszközök

A hatályos jogszabályoknak megfelelően kerülnek beszerzésre, minden dolgozó számára biztosítottak.

3.3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

- Az óvodapedagógusok feladata.
- Saját nevelési programot dolgoztunk ki.
- Az óvodai életet tudatosan alakítjuk, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével.
- Az óvodai élet megszervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van, a gondozás alatt formálódik az óvodapedagógus és a dajka kapcsolata a gyermekkel.
- Csoportjainkban a két óvó néni közösen készíti el és dokumentálja az éves tervet, a nevelési tervet, a heti ütemtervet, a napirendet, a heti rendet, a megfigyeléseiket
- A gyermek fejlődésének nyomon követése a gyermekek mérőlapjainak vezetésével, a gyermekek fejlődési lapjának kitöltésével is megvalósul.
- A tevékenységeket kötött és kötetlen formában szervezzük. A gyerekek ezekben egyénileg, kiscsoportokban vagy mindannyian egyszerre vesznek részt.
- Az óvodai hittan oktatásnak helyet biztosítunk.
- Az óvodai beiratkozást minden évben a törvény által előírt időpontban tartjuk.
- Ezen kívül ismerkedési alkalmakat biztosítunk a gyermekek és szüleik számára augusztus utolsó napjaiban, az óvodában, ahol megismerhetik óvó nénijüket, dadus nénijüket, az óvoda többi dolgozóját, csoport társaikat, csoportjukat, jelüket.
- Az óvoda teljes nyitvatartási idejében, a gyermekekkel történő tevékenységek mindegyikét óvodapedagógusok irányítják.

Napirend

Óvodánk hétfőtől-péntekig 6.45- 16.45-ig tart nyitva. A testi-lelki harmónia megteremtése érdekében a gyermekek életkorának, egyéni szükségleteinek és a helyi

igényeknek megfelelő életritmus kialakítására törekszünk. Napirendünkben vannak rendszeresen ugyanabban az időben végzett tevékenységek (étkezés, pihenés), melyek segítik a gyermekeket eligazodni az időben, ritmust adnak napjaiknak, és érzelmi biztonságot nyújtanak. A napirend kialakításánál figyelembe vesszük a tevékenységek közötti harmonikus arányt is. A megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg. Mindezek optimálisan fejlesztik a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez, a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre is. A napirenden belül az idő legnagyobb részét a gyermekek legalapvetőbb tevékenysége, a játék tölti ki. Teendőink során igazodunk a programunkban megfogalmazott feladatainkhoz is, valamint figyelembe vesszük partnereink igényeit is. Az évszakhoz igazodva fokozatosan növeljük a szabad levegőn töltött tevékenységek idejét, mely az egészséges életmódra nevelésben, a mozgásigény kielégítésében játszik fontos szerepet.

Javasolt napirend:

6.45-től szabad játék, személyes percek, mindennapi testmozgás, reggeli, játékba integrált tanulás (mikró csoportos tapasztalatszerzés, egyéni fejlesztések, teljes csoport tevékenységei – testnevelés, dalos játékok, vizuális tevékenység előkészítése) tízórai (kötött reggeliztetés lebonyolítására), levegőzés, udvari játék, séták.

12.00-tól Ebéd (öltözködés, mosdóhasználat)

- Pihenés előtti mese, altató,
- Pihenés, alvás

14.30-tól uzsonna

16.45-ig szabad játék, udvari játék, egyéb szabadon választott tevékenység.

Óvodai napirendünk részben folyamatos, minden óvodapedagógus a gyermekek egyéni- és életkori sajátosságaihoz igazodva alakítja ki a tevékenységek közötti belső arányokat.

Heti rend

A csoportok heti rendjét az óvodapedagógusok rugalmas formában, a gyermekek egyéni és életkori sajátosságainak figyelembevételével alakítják ki. A felajánlott tevékenységek szervezeti keretei minden 3-7 éves gyermeknek alkalmasak, csak az időbeli keretei változnak.

3.4 ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölesődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményez. Nevelőtestületünk tagjai nyitottak a pedagógiai munkájukkal kapcsolatos rendszeres szülői, gyermeki, intézményvezetői, munkatársi, szaktanácsadói visszajelzésekre. Felhasználja azokat szakmai fejlődésük érdekében. Megbeszéléseken, értekezleteken rendszeresen kifejtik szakmai álláspontjukat, a vitákban képesek másokat meggyőzni, és ők maguk is meggyőzhetőek.

Célunk:

- Törekedni a szülőkkel, intézményekkel, fenntartóval, a nevelőmunkát segítő szakemberekkel való kapcsolattartásban a rendszerességre, naprakészségre, és a pontos információ cserére.

- A kapcsolatok kialakításában, fenntartásában törekedni a nyitottságra, kezdeményezőkézségre, a partnerközpontú működés elősegítése érdekében a partnereink elégedettségének elnyerésére.

Óvoda - Család kapcsolata

A gyermek nevelése elsősorban a család feladata. A családban és az óvodában nevelkedő gyermekért mind a két környezet felelős. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek harmonikus fejlődését. Az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze a szabad játék, ennek elfogadtatása, a teljesítményt már óvodáskorban előre helyező családoknál különösen fontos. Az együttműködés alapja a kölcsönös bizalom és segítségnyújtás, hiszen a szülő tud a legtöbbet a gyermekről, ő ismeri a legjobban gyermeke igényeit, szükségleteit, viszont az óvodapedagógusnak van olyan szaktudása, és olyan korosztályi tapasztalata, amely alapján hatékony segítséget tudnak nyújtani egymásnak a gyermek személyiségfejlesztéséhez. Az együttműködés során elengedhetetlen feltétel, hogy a szülők és az óvodapedagógus kölcsönösen alkalmazkodjanak egymás elvárásaihoz, az óvónő és a szülő próbálja meg a két életér közötti folyamatosságot biztosítani. A család és a dajka pozitív kapcsolata is egyre kiemeltebb szerepet kap az óvodai nevelés, gondozás során. A dajka a gondozási tevékenységeit a gyermek ismerete alapján, az óvodapedagógusok támogatása mellett végzi. Fontos, a differenciált bánásmód előtérbe kerülése az óvodai nevelésben, mert egyre gyakoribb a családokban végbement funkcionális változások következtében a fejlődésben történő lemaradás, illetve megakadás. Törekszünk e hátrányok korrigálására, a családi nevelésben felmerülő hiányok pótlására. A családok támogatása, segítése a hozzájuk illeszkedő módon, formában és mélységben történik. A gyermekek speciális megsegítése a megfelelő szakemberek (fejlesztő pedagógus, logopédus, gyógypedagógus,) összehangolt munkájával, az óvodapedagógus és a szülő aktív együttműködésével, differenciált pedagógiai módszerek alkalmazásával, befogadó pedagógiai attitűdben és légkörben valósul meg. A családok bevonása, együttműködésük megnyerése gyermekeik érdekének szem előtt tartása mellett, különféle módon lehetséges (pl., játszódélutánokba bevonás, fogadóóra biztosítása, nyitott ünnepek, nyílt napok stb. segítségével)

Célunk, feladatunk:

- Az intézményben folyó nevelőmunkáról a rendszeres információáramlás biztosítása a megfelelő személyek és intézmények között.
- Az együttműködéshez jó partnerkapcsolat kialakítása, az igények és elvárások feltérképezésével.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Törekedni a családok életmódjának megismerésére.
- Példamutató, helyes értékrend kialakításával segítségnyújtás a nevelési gondok megoldásában.
- Szoros partneri kapcsolattartás, a szülők rendszeres tájékoztatása a gyermek óvodában végzett tevékenységéről.
- Segítőkézség fokozása, érzelmileg elfogadó, megértő, türelmes partneri szerep vállalása.
- Nyitottság - felébreszteni a szülők érdeklődését az óvodai élet iránt, saját gyermekén keresztül.
- Előítéletektől mentes közeledés minden családhoz, a családok által képviselt különböző gondolkodásmódok értékeinek elfogadása.
- A segítő kapcsolat előfeltétele, hogy a szülő bízhatson az óvónők diszkréciójában, titoktartásában.
- Alkalom biztosítása, hogy a szülő megtehesse észrevételeit az óvodai étellel kapcsolatban.
- Közös gondolkodás, véleménycsere.
- Keresni a kapcsolattartás módjait, hogy folyamatos tájékoztatást tudjon nyújtani a szülőnek gyermeke fejlődéséről.
- A programunkban megfogalmazott és a családok által képviselt értékek, normák közelítése.

- A befogadó nevelésnek, a családok számára is érzékelhetővé tétele, megvalósítása, úgy is, mint a multikulturális nevelés, a szükségletalapú nevelés, az egyéni differenciálás, mely a gyermek egyéni képességeinek, készségeinek kibontását jelenti.
- A családok figyelmének ráirányítása arra, hogy a gyermek szabadon fejlesztheti képességeit, választhat, dönthet, (tevékenységformát) anélkül, hogy szigorú nemi szerepek által meghatározott korlátokba ütköznék.
- A családok szemléletének formálása, abban a tekintetben, hogy az iskolára felkészítés, illetve az iskolai beilleszkedés elősegítése az óvodában 3-4 éves nevelési folyamat eredménye, mely során az óvoda közvetetten segíti azt, és kiegészíti a családi nevelést.

A kapcsolattartás formái

- A családok igénye szerint megvalósuló családlátogatás – célja, hogy az óvodapedagógus megismerje a gyermeket közvetlen környezetében, az esetlegesen felmerülő gondok, problémák megoldása érdekében.
- Naponkénti párbeszéd- célja a folyamatos kapcsolattartás, információnyújtás.
- Fogadóórák tartása – célszerű igény szerint, időpont egyeztetés után, személyre szabottan lebonyolítani, ahol lehetőség nyílik a bizalmas információk cseréjére.
- Szülői értekezletek tartása – az óvodát, a csoportot, a gyermekeket, a szülőket érintő legfontosabb témák, feladatok, programok megbeszélésére alkalmas, a pedagógiai munkát segítő szakemberek tájékoztatója a szülők felé.
- Közös programok szervezése – alkalmas a családok és az óvoda kapcsolatának erősítésére, elmélyítésére, valamint egymás szokásainak, értékrendjének megismerésére, nevelési elvek közelítésére.
- Nyílt napok – a szülőknek lehetőséget biztosítani a napi életbe való betekintésre, mely során a szülők képet kaphatnak a gyermekük viselkedéséről, teljesítményéről
- Üzenő füzet- a bejáró gyerekek esetében.
- Zárt, nyílt facebook oldal

A kapcsolattartás akkor sikeres és eredményes, ha

- A szülők többsége ismeri a helyi óvodai programot,

- A szülők többsége elégedett az óvodában folyó pedagógiai munkával,
- Együttműködésünk eredményeképpen a családi nevelés funkcióit erősítjük, kiegészítjük.

Óvoda – Fenntartó kapcsolata

Célunk:

- A szakmai önállóság megtartása mellett a fenntartó meghatározza, hatékonyan irányítja és koordinálja az intézmény munkáját.
- A fenntartó feladata a helyi közösségek nevelési elvárásainak felmérése nyomán a nevelés résztvevőinek bevonása a helyi döntéshozatalba. Az intézménnyel együtt megteremteni az óvodai nevelés feltételrendszerét.

A kapcsolattartás akkor sikeres és eredményes, ha:

Minden gyermek minőségileg garantált, a megfelelő fejlődés esélyét biztosító nevelési ellátáshoz jut.

Óvoda – Iskola kapcsolata

Célunk:

- Óvodánk és az iskolák kapcsolatában kölcsönös nyitottság érvényesüljön.
- Együttműködés az óvodából az iskolába való átmenet megkönnyítése érdekében. A rugalmas beiskolázás lehetősége minden gyermek egyéni mérlegelését biztosítja e tekintetben. A tőlünk kimenő gyermekek természetesen nem válnak egyik napról a másikra iskolásokká, ez is egy folyamat, lassú átmenet, mely különböző mértékű, hosszúságú, egyénileg változó. Az óvoda a gyermekek iskolai élethez szükséges készségek, képességek kialakításában vesz részt tevékenyen, melynek végső célja, hogy megfelelő képességek birtokában, örömmel, bizalommal és érdeklődéssel várják az iskolát. Az óvodai nevelés leghatékonyabb fejlesztő eszköze a szabad játék, ennek biztosítása elsődleges feladatunk. Fontosnak tartjuk azon konzultációs lehetőségek felkutatását, melyeken az iskolák betekintést kaphatnak az óvodánkban folyó, kompetenciákat kialakító, támogató nevelésről. Lehetővé tesszük, hogy pozitív élmények útján megismerkedjenek az iskolai élettel. Tavasszal iskolalátogatásokon veszünk részt, ahol az iskolák különböző programokkal kedveskednek a gyerekeknek.

Ősszel pedig meglátogatjuk az első osztályos gyermekeket, amikor is információt kapunk beilleszkedésükről.

A kapcsolattartás akkor sikeres és eredményes, ha:

- A beiskolázott gyermekek beilleszkedéséről, fejlődéséről, az óvoda érdeklődésére az iskola megfelelő tájékoztatást nyújt,
- Az óvoda és az iskola közötti átmenet feszültségei oldódnak,
- A két intézménytípus közötti kapcsolat gyakorlata javul.

Óvoda –Szakszolgálatok kapcsolata

Célunk:

Hatékony, összehangolt együttműködés lehetőségének megteremtése a fejlesztőpedagógiai, szakértői bizottsági segítséget igénylő gyermekek érdekében. A Szakszolgálat segítséget nyújt a pszichológiai és pedagógiai, a beilleszkedési zavarral, tanulási nehézséggel, testi tünetekben megjelenő, bármely pszichés zavarral küszködő gyermekek és szüleik számára. Beiskolázás előtt iskolaérettségi vizsgálatokat végez kérésünkre és/vagy a szülő kérésére. Az esetleges problémák időben történő feltárása céljából óvodai szűrővizsgálatokat végez. Ebben a kapcsolatban az óvoda feladata a szűrővizsgálatokban való részvétel, és a tájékoztatásnyújtás. Fejlesztőpedagógusunk, ha szükséges, rendszeresen esetmegbeszélő konzultációkon vesz részt a Szakszolgálat szakembereivel.

A kapcsolattartás akkor sikeres és eredményes, ha:

- A segítséget igénylő családok, megfelelő, hatékony ellátásban részesülnek,
- Hatékony segítséget kapnak az óvodapedagógusok a problémás gyermekek neveléséhez,
- A gyermekek óvodai nevelését speciális szakismeretekkel segítik.

Óvoda- Gyermejjóléti szolgálat kapcsolata

Célunk:

A szociálisan hátrányos helyzetű, illetve a rendezetlen családi körülmények miatt veszélyeztetett gyermekeket helyzetének javítása. Az óvodapedagógus feladata

felderíteni a gyermek fejlődését veszélyeztető okokat, és megfelelő pedagógiai eszközöket használva megelőzni ezek a káros hatásait. Amennyiben ezek az eszközök nem elegendők, az óvoda a gyermekvédelmi felelős segítségével intézkedést kezdeményez a Gyermekjóléti Szolgálat felé, ahol a problémának megfelelő szakember segítségét veheti igénybe. A gyermekvédelmi felelős a nevelési év elején felméréseket készít és nyilvántartásba veszi a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekeket, felveszi a kapcsolatot és együttműködik az illetékes szakemberekkel a gyermekek helyzetének megoldásában. Évente részt vesz a jelzőrendszeri megbeszéléseken.

A kapcsolattartás akkor sikeres és eredményes, ha:

- A problémákat megfelelő időben tudjuk felismerni,
- A megoldás feltételeihez együtt járulunk hozzá,
- Sikeresen tudjuk kompenzálni a hátrányokat,
- Családgondozás eredményeként a családok helyzetében pozitív változás indul el.

Óvoda – Kulturális intézmények kapcsolata

Célunk:

A különböző kulturális intézmények (könyvtár, művelődési ház, színház) sajátos lehetőségeit tudatos felhasználása a nevelőmunkánkban. Az iskola könyvtárát, illetve a Községi Könyvtárat évente több alkalommal is meglátogatjuk, ismerkedünk a viselkedési szabályokkal, kölcsönzünk ki könyveket, amelyeket a gyerekekkel közösen használunk egy-egy témakörnél.

A középső –és nagycsoportos gyerekekkel rendszeresen látogatjuk a Siófoki Kálmán Imre Kulturális Központ bérletes előadásait, évente több alkalommal.

Utazó színházi előadások szervezése.

A Művelődési Ház gyermekeknek szóló előadásain rendszeresen részt veszünk.

A kapcsolattartás akkor sikeres és eredményes, ha:

- Minél több gyermek veszi igénybe a kulturális intézményeinek szolgáltatásait

- Minél színvonalasabb és minél több lehetőséget tudunk biztosítani a gyermekek számára a kulturális intézmények programjaiból.

4. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

4.1 JÁTÉK

A gyermekek a tevékenységeik során szerzett benyomások, tapasztalatok, élmények alapján tanulnak, s általa fejlődnek. Ennek elsődleges terepe a szabad játék és a teljes óvodai élet: az utánzott minta és modellkövetéses magatartás folyamatában. A szabad játék az óvodáskorú gyermek legalapvetőbb, önként választott tevékenysége. A gyermek játéka személyiségének tükrözője. Átala képet kaphatunk ismereteiről, élményeiről, mozgásigényéről, beszédképességéről, szociális és érzelmi fejlettségének egészéről. A játék világa a közönséges élethez viszonyítva más minőséget jelent. A játék intim és titkos szféra, amelyben a játszóra nem vonatkoznak a külvilági történések. A gyermek mindig tudja, hogy játszik. Csakhogy leginkább a játék kerete adja a határokat, és a szabályokat, amelyekhez igazodik és nem a külvilág. A gyermek spontán játékában, a leginkább megfigyelhetőek a gyermeki világ sajátosságai.

Célunk:

Biztosítani, hogy a szabad játék maradjon az óvodáskor végéig a gyermekek legfőbb tevékenysége, és ezen keresztül testileg, lelkileg egészséges, érdeklődő, a világ megismerésére, az összefüggések megértésére törekvő, kezdeményező, kreatív, érzelmekben gazdag, segítőkész személyiséggé váljanak.

Feladataink:

- Harmonikus kapcsolat kialakítása a természettel, társadalommal.
- Élményszerű megismerés, cselekvő-, alkotó részvétel biztosítása a játékokban.
- Egységes rendszerbe illesztve, komplex módon, a mese és az egészséges életmód köré építve megtervezni az adott pedagógiai céloknak megfelelő stratégiákat, folyamatot, munkaformát, módszereket, eszközöket.
- Pedagógiai fejlesztési tervekben kiemelt szerepet adni a gyermekek tevékenységeinek fejlesztésére.

A program megvalósítása azonos gondolkodást kíván a játékról, ami meghatározza az óvónő szerepét a folyamatban.

A szempontok a következők:

1. A játék a gyermek életében.
2. A játék feltételrendszere.
3. Az óvónő viszonya a gyermek játékához / tapasztalatszerzés, irányítás /.

1. A játék a gyermek életében

A játék célja maga a játék. Örömet okoz maga a cselekvés, a manipuláció, az elképzelés. A különböző funkciók gyakorlása, a ritmikus beszéd és a lépegetés ismétlése. A játéköröm gyakran a kellemes élmény újra éléséből fakad. Játék közben ismerkedik a világgal, összeköttetést jelent az élő és élettelen környezetével, tapasztalatokat szerez. Kíváncsisága belső indíttatású, megismeri általa a véletlen és a valószínű törvényszerűségeit. Játéka során sokféle mozgást kipróbál, így egyre erősebb, ügyesebb lesz, a térben biztonságosabban tájékozódik. A játék állandó erőforrás, az érzelmek megjelenésének elsődleges tere. A gyermek a mindennapokban szerzett élményeit a játékban sokszor rejtett formában, esetleg szelídített feszültséggel éli át. Ez segíti a feldolgozásban, a maga kedve szerint alakíthatja a megfigyelt valóságot. A játék vágymegjelenítés is: kívánságai mindig teljesülnek, nincs akadály. Az együtt játszás kreatív együttműködést alakít ki, elfogadásra ösztönöz. A választás és a vállalás önkéntessége, az utánzó beleélés, fantáziával játszás a gyereket önkifejezésre készíteti. Gyakorolható a problémák önálló megoldása. Az én dominanciája mellett megjelenik a te és a mi fogalmunk. A közös játékot áthatja az összetartozás érzése. Ez a motiváció a szabályok betartására. A játék megalapozza a munkát és a tanulást.

2. A játék feltételrendszere

A légkör nyugodt és biztonságérzetet keltő, melyben a gyerekek maguk szervezik meg a játékukat. Szeretetteljes légkörben könnyebb egymás elfogadása, a toleráns óvónői minta példaértékű. A hely a gyermek szabad mozgását, biztonságát, játékuk térbeni kibontakozását szolgálja. Az óvónő a gyerekek segítségével állandó és ideiglenes kuckókat, játszóhelyeket alakítanak ki. Ügyel arra, hogy a különböző játszócsoportok ne zavarják egymást. A játékidő a napirend rugalmasságából adódóan folyamatos, akár

több napon, héten keresztül is játszhatják ugyanazt a témát., míg az számukra érdekes, élményt ad. A napirendben tervezett egyéb tevékenységek belesimulnak a játékfolyamatba. Megszakítják ugyan, de nem tördelik szét. Körültekintő szervezéssel a kezdeményezések, foglalkozások helyének és idejének megválasztása az elmélyült játékot nem borítja fel. A játékeszközök legyenek esztétikusak, igazodjanak a gyermekek életkorához, segítsék elő a sokoldalú fejlődést. Fontos, hogy fantáziálásra, gondolkodásra, problémamegoldásra készítsenek. Természetesen játékeszköz lehet bármilyen, a természetben előforduló tárgy. A dramatikus játékeszközök ösztönzik a gyerekeket fantáziájuk szárnyalására. A textilek, táskák, koronák stb. mind elindítói lehetnek a spontán „mintha” játéknak. A bábjáték az önkifejezés egyik fontos eszköze, ezért a báboknak és dramatikus eszközöknek mindig állandó helyük legyen a csoportban.

3. Az óvónő viszonya a gyermek játékához

Az óvónő tudatos, megengedő, támogató jelenléte és indirekt irányítása révén potenciális partner, játszótárs, aki csak szükség esetén avatkozik be a játékba. Az óvónő ráérez a gyerek lelkiállapotára, empátiája segítségével a felmerülő problémák okát kutatja. A „játékból való olvasni tudás” empátiát, tapintatot, megfelelő szintű intelligenciát követel. Magatartásával képes oldani a feszültséget, az elszigeteltséget, aminek az óvónő és a gyerek közötti jó kapcsolat, érzelmi kötődés az alapja. Szakszerűen és eredményesen alkalmazza a konfliktusok megelőzésének és kezelésének módszereit. Megerősítő viselkedésével alakítja a csoportban a toleranciát, elfogadja a magányos vagy az agresszív, azaz eltérő viselkedésű gyereket is. Beavatkozása csak mintaadás, megoldási javaslat, választhatóság, illetve a testi épség megóvása szempontjából indokolt. Viselkedésével közös játékre inspirál. Élmények nyújtásával gazdagítja a játékot. A gyermeki önállóság a játék szabadságában teljeseedik ki, az óvónő ezt tiszteletben tartja a gyermekek által felállított szabályokkal együtt. A játékszabadság nélkülözhetetlen elemei a szabályok. Ezek szokássá válása megteremti a játéktevékenység nyugalmát. Tudatosítja a szülőknél a játék személyiségfejlesztő hatását.

A játék személyiségfejlesztő hatása

- A játékban a gyermek teljes személyisége fejlődik. Az érzékszervek működése pontosabbá válik, fejlődik az észlelés, a megfigyelő-képesség, a figyelem, az emlékezet, a képzelet, a gondolkodás.
- A szituációk létrehozása megmozgatja fantáziáját, alkotó képzetét.
- Fejlődik szellemi aktivitása, beszédkészsége, problémaérzékenysége, helyzetfelismerő képessége.
- Újfajta mozgásokat tanul, melyeket a szabadban és bent is gyakorolhat. Alakul térérzékelése, nagymozgása, szenzomotoros kézügyessége.
- Formálódik erkölcsi ítéletalkotása, illem béli viselkedése, udvariassága.
- Az átélt játékörömök, sikerélmények, kudarcok erős érzelmeket váltanak ki, közben tanulja érzelmei kezelését.
- Feszültség levezető hatása áldottabbá teszi.
- A siker újra élési vágya kitartásra ösztönöz.
- Felerősíti a szocializáció folyamatát., fejlődik kommunikációs, kapcsolatteremtő készsége.

Összegzés

A jó légkörű játékban a gyerek élményeiket gazdagítják. Ez kiteljesíti a felszabadult játék személyiségfejlesztő hatását. Ebben a folyamatban fejlődik és fejleszthető a gyermek a legteljesebben.

4.2 TEVÉKENYSÉGBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Tapasztalataink szerint a felfedezés, a megtapasztalás élménye teszi érdeklődővé, nyitottá és probléma érzékennyé a gyermekeket, mikor saját élményként élik meg egy – egy helyzet megoldását. A jövő, az egyre halmozódó információk tömege megkívánja, hogy a gyermekek a tanulás során a legfontosabb képességeket magabiztosan birtokolják. A tanulás elsődleges célja a gyermekek kompetenciáinak fejlesztése, a gyermek által választott tevékenységrendszerben, melyet az óvodapedagógus a gyermek képességi szintjéhez illeszkedő segítségével valósít meg, változatos, cselekedtető, játékos tevékenységek felkínálásával. Programunk, -

minden gyermekben akár tehetséges, vagy lassan haladó típus - megalapozza azokat a képességeket, melyek alapján örömet jelent számára a későbbi tanulás és önfejlesztés.

A tanulás = problémamegoldás, amely: aktivizál, önállóságot feltételez, élethelyzet, sokféle út közül lehet választani, próbálkozás, önálló megoldások stratégiája, hajlékony gondolkodás mely ötletes, eredeti és játékos.

Célunk:

A gyermekeket tágabb kompetenciákra kell felkészítenünk, úgy, mint gondolkodási stratégia, motivációs készség, a tanulás és a pozitív érzelmek kapcsolódása, a kommunikációs készség, nyelvi kifejező készség, érzelmek kinyilvánításának képessége. A közös alkotás, az együttműködő tevékenységek, a fantázia, kreativitás szabad szárnyalása és az ehhez kapcsolódó pozitív érzelmek szintén segítik az ismeretek megszilárdulását, beépülését a gyermek személyiségébe. Meghatározónak tartjuk, hogy a gyermek a tanulási folyamatban jól érezze magát, ne tartsa kényszernek, muszáj dolognak. A kíváncsiság, az érdeklődés a motiváltság, a bizalom, a jókedv, a humor az érzékszervek használata, a cselekedtetés, a találgatás lehetősége, a tévedés szabadsága, a felfedezés, a megtalálás, az alkotás, az együtt munkálkodás öröme, a játék biztosítják ezt a jó érzést. A módszerek megválasztása minden esetben alkalmazkodik a gyermekek testi-lelki állapotához, életkori sajátosságaihoz, érdeklődésükhöz és kíváncsiságukhoz. Támaszkodik a gyermekek tapasztalataira, aktuális élményvilágára.

Az óvónő minél változatosabb módszerek, technikák alkalmazására törekszik, és azt mindig az adott szituációnak megfelelően kombinálja:

- Játékosság (egyik legfontosabb);
- Felfedezés, ráébredés lehetőségének biztosítása;
- Séták során a közvetlen tapasztalatszerzéshez kapcsolódó gyűjtögetés, elemeztetés, rendszerezés alkalmazása;
- Megfigyelés, beszélgetések;
- Spontán szerzett élmények figyelembevétel;

A játékba integrált tanulás formái

- Egyéni
- Mikró csoportos / kooperatív tanulási/

- Együttes nagycsoportban folyó

A tanulási folyamatok értékelésénél a következő alapelvek megfogalmazását tartjuk fontosnak:

- A gyermekek boldog, önfelelt viselkedését a dicséret, a bátorítás, a pozitív megerősítés eredményezi.
- Az óvónő a gyermekek értékelése során törekedjen mindennap arra, hogy mindegyik gyermek kapjon valamilyen pozitív megerősítést tevékenysége során.
- Az óvodai pedagógiai program és a csoport éves nevelési tervének tartalmait, a gyermekek egyéni pedagógiai-pszichológiai szükségleteihez is igazodva eredményesen és adaptív módon alkalmazza.
- Változatos pedagógiai értékelési módszereket alkalmaz, a nevelési-tanulási-tanítási folyamatban célzottan alkalmazza, a fejlesztő és összegző értékelési formákat.
- Az adott nevelési helyzetnek megfelelő ellenőrzési, értékelési módszereket használ.
- Pedagógiai céljainak megfelelő ellenőrzési, értékelési eszközöket választ vagy készít.
- A gyermekeknek személyre szabott értékelést ad.
- az intézményi pedagógiai programmal összhangban alkalmazott pedagógiai ellenőrzési és értékelési rendszert és módszereket, azok szempontjait az általa megkezdett nevelési/tanulási folyamat elején megismerteti a gyermekekkel, a szülőkkel.
- A gyermeki tevékenység rendszeres ellenőrzésének eredményeit szakszerűen elemzi, értékelésüket rendszeresen felhasználja fejlesztési céljainak, feladatainak kijelölésében.
- Az értékelési módszerek alkalmazása során figyelembe veszi azok várható hatását a gyermekek személyiségének fejlődésére.
- A gyermekek számára adott visszajelzései rendszeresek, egyértelműek, tárgyilagosak.
- Elősegíti a gyermekek önértékelési képességeinek kialakulását, fejlődését.

- Az óvónő alkalmazza a differenciált, árnyalt értékelést, mindig a konkrét, jó cselekedetet emelje ki.
- Jutalmazásnál - a tárgyi jutalmazást kerülve - alkalmazza az alábbi módszereket: szóbeli dicséret a csoport és a szülők előtt egyaránt, testközelség, különböző gesztus, pillantás, mimika, mely a nemkívánatos magatartás megszüntetésében is segítsen, simogatás.
- A büntetést teljes mértékben kerüljék az óvónők a tanulás folyamatában, mivel az visszaszorítja a gyermek kíváncsiságát, érdeklődését; a motivációt.
- Az óvónő törekedjen arra, hogy minden gyermek reálisan ismerje meg testi, lelki szellemi értékeit, ugyanakkor tudja azt is, melyek a hiányosságai.

Az óvónő a folyamatban

- Feltárja és szakszerűen kezeli a nevelési/tanulási folyamat során tapasztalt megértési nehézségeket.
- Fejleszti a gyermekek tanulási képességeit az egészséges életmódra mesén, versen keresztül, az önálló felfedezés gyakorlására lehetőséget teremt.
- Olyan játékos helyzetet és tanulási alkalmat teremt, melynek során ugyanaz a tevékenység vagy összefüggő tevékenységsor mind a gyermekek egyéniségének, mind pedig fejlettségi szintjüknek megfelelően leköti érdeklődésüket, és aktív szellemi-testi energiáikat.
- Differenciálás, inkluzív nevelés és integráció jellemzi tervezését a játékban való tanulás folyamatában is.
- Úgy tervezi meg a tevékenységeket, hogy azok minél több érzékszervre hassanak: a látás, a hallás, a mozgás, és a verbális kommunikáció stb. együttesen szolgálják a tanulást.
- A tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermek korábbi ismereteire, tapasztalataira, ezek alapján közösen határozzák meg a feldolgozandó témát
- Biztosítja a felfedezés lehetőségét, támogatja a kreatív megnyilvánulásokat.
- Lehetővé teszi a tanulás során elsajátított ismeretek új, változatos élethelyzetekben való alkalmazását, a begyakorlását.
- Az óvodapedagógus a gyermekeknek cselekedtető és gondolkodtató tevékenységeket kínál annak érdekében, hogy felkeltse a gyermekek

érdeklődését, kíváncsiságát, erősítse a gyermekek szándékait és kezdeményezéseit.

- Személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek tanulását, motiválja őt
- Olyan helyzeteket teremt, melyek során fejlődik a gyermek beszédészlelése, beszédértése, verbális emlékezete, szókincse gyarapszik, beszédkedve fokozódik.
- A tanulási készségek differenciált fejlesztésével közvetetten segíti az iskolai beilleszkedést.

Összegzés

Programunk tevékenységrendszerében a tanulás a gyermeki tevékenység természetes velejárója, spontán folyamat. Az óvónő részéről a tanulási képesség megalapozása tudatos, célszerű tervezés és szervezés eredménye. A gyermek cselekvés közben, érzelmein át készségeket, jártasságokat szerez, gyarapodik ismerete. Ezáltal fejlődik értelme, intelligenciája.

4.3 MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

A munka célra irányuló tevékenység. A munka végzése közben, a gyermek megfigyeléseket végez, tapasztalatokat szerez, ismeretei bővülnek mind a társadalmi, mind pedig természeti környezetükről. A gyermek utánzási vágyából fakad, hogy a környezetében látott felnőtt munkacselekvéseket játékban utánozza. A munka a tapasztalatszerzés, az együttműködés képességének, a céltudatosságnak, az önállóságnak és az önfegyelemnek az alakítója, ugyanakkor, fejleszti a gyermekek mozgás és kontaktusteremtő képességét, számtalan ismeretet közvetít és szocializál. Az óvodai munka a szervezett tanulás előfutára, amelyben a teljesítmény szerepe meghatározó. Az addig vezető út pontos szabályait be kell tartani az eredmény érdekében, nem lehet abbahagyni félúton, mert akkor nem jön létre a produktum. Pedagógiai szempontból az önkiszolgáló munka gyermekeink preferált tevékenysége, mivel a szokások hosszú folyamatban, sokszori, hasonló körülmények közötti gyakorlással szilárdulnak meg. A hagyományos naposi munkát célszerűen más tartalommal töltjük meg, pl. egy-egy tevékenységközpont napi gyakorisággal történő takarításával és rendben tartásával, szobanövények ápolásával és gondozásával, stb..

Célunk, feladatunk:

- Az óvodai tevékenységek gyakorlásán keresztül a munka jellegű tevékenység megszerettetése, az elvégzett munka megbecsülésére nevelés.
- Az önként vállalt, közösségi feladatok, a közös tevékenykedés örömeinek átélése során a normák, szabályok, értékek belsővé válásának előmozdítása.

Munkajellegű tevékenység tartalma:

Önkiszolgálás (lásd: egészségre nevelés, gondozás)

Közösségért végzett tevékenységek

Munka jellegű, közösségért végzett tevékenységi formák:

- A naposi teendők kibővítése. Például: kézműves tevékenységeknél, az eszközök előkészítésében való segítségnyújtás, sütemény készítéseknél az adott hozzávalók előkészítése, vágott virág alatt mindig friss víz legyen stb.
- Különböző munkafolyamatokkal való ismerkedés (pl: ültetés, kapálás, gereblyezés, seprés).
- Csoportszobában lévő növények gondozása.
- Az udvaron lévő virágoskert gondozása, a kertben lévő változások folyamatos figyelembevételével.
- A télen itt maradt madarokról való gondoskodás (madáretető készítése).
- Nyáron madáritató kihelyezése.
- Naposi munka.

Az óvónő a folyamatban

- Megismeri az óvodába lépő gyermek önkiszolgálási szintjét. Ösztönzi a szülőket az otthoni gyakorlásra.
- Munkához való viszonyával példát mutat a gyerekeknek, munkatársainak, a szülőknek (igényesség, szervezetség, jókedv).
- Figyelembe veszi a gyermek egyéni fejlettségi szintjét.
- A tevékenységhez kapcsolódva kihasználja a spontán beszédhelyzeteket, a különféle beszédformák alkalmazására, a munkafolyamattal kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megfogalmazására készítet.

- A gyermekek nevelése/tanítása során a közösség iránti szerepvállalást erősítő helyzetet teremt.

4.4 A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

A gyermek természetes kíváncsisága folytán tapasztalatokat szerez szűkebb és tágabb környezete természeti, emberi és tárgyi jelenségeiről.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét és védelmét. A körülvevő világ megismerése, a természet és társadalom összefüggéseinek feltárása során megalapozzuk a környezettudatos magatartás és a biztonságos életvitel szokásainak kialakulását, mely leghatékonyabban a közvetlen, spontán megfigyelés és tapasztalatszerzés útján történik. A külső világ tevékeny megismerése során a gyermek lehetőséget kap matematikai tapasztalatok, ismeretek megszerzésére, és ezek tevékenységeiben való alkalmazására. A megismerő és problémamegoldó tevékenység élmény a gyermekek számára, ezzel hozzájárul a gyerekek motiváltságához azoknak a szépségeknek, érdekességeknek a felismerésével, amelyek a matematikai összefüggésekben, egy probléma megoldásában, az igazság megtalálásában rejlenek.

Célunk, feladatunk:

- A természeti és szűkebb lakókörnyezethez való érzelmi viszonyulás megalapozása. Az élő és élettelen világ megismertetése, megszerettetése.
- A gyerekben kialakuljanak a környezettudatos gondolkodáshoz, viselkedéshez szükséges készségek és jártasságok
- Érzelemgazdagítás a természethez kapcsolódó hagyományörző tevékenységekkel.
- Évszakonként több alkalommal kirándulás keretében is szerezzenek közös tapasztalatokat, élményeket az őket körülvevő természeti környezetről.

A környező valósággal való ismerkedés során a gyermek tapasztalatokat szerez az őt körülvevő tárgyak, jelenségek formai és mennyiségi jellemzőiről. Minden tevékenységükben megjelenik a matematika: játékokban párosítanak (csésze – csészealj, ló – lovas), halmazokat képeznek (játékválogatás, baromfiudvar benépesítése). Ismerkednek a mennyiségekkel (naposi munka, társasjáték játszása során), összehasonlító méréseket végeznek (ki ugrott nagyobb, ki a magasabb, a nehezebb), sorba rendezik egymást, tárgyakat megadott szempont szerint. A geometria világából tapasztalatokat szereznek síkbeli, térbeli alakzatokról különféle építések, papír vágása, puzzle kirakás során.

Az aktuális évszakokhoz és az ahhoz kapcsolódó munkákhoz köthető tevékenységek:

- Az évszakok változásából fakadó időjárás megfigyelő tapasztalatok
- Az időjárás változásaiból adódó környezetalakító munkálatok
- Termékek, gyógynövények gyűjtése, befőzés, gyümölcsszárítás.

Őszi ünnepkör szokásai

A színpompás természeti szépségekben, formákban, gyümölcsökben, termékekben bővelkedő ősz különösen alkalmas arra, hogy erősítsük a gyermekek és a természet közötti pozitív érzelmi viszonyulást. A gyűjtögetés, a betakarítás időszaka ez, amely sokféle tevékenységi formát kínál az óvodások számára. Séták, rövidebb hosszabb kirándulások alkalmával megfigyeljük a természet változásait. Szeptemberben láthatjuk a vándormadarak gyülekezését, elkezdődik a betakarítás: elmegyünk diót verni, szőlőt szedni, vadgesztenyét és csipkebogyót gyűjthetünk, szerencsés esetben megnézhetjük a szőlő feldolgozását is. Gyűjthetünk kukoricacsuhét, de a kukoricának a bajusza, csutkája is jól felhasználható (különböző játékok eszközeként, baba, és állatkák készítésére). Zöldségekből bábokat készítünk, és kiállítást szervezünk az óvodában. Nagyszerű lehetőség, hogy különleges zöldségeket is megismerjenek a gyermekek. (Például patisszon, padlizsán, cikória, édeskömény, kelbimbó stb.). Az őszi természet megfigyelésére is jó lehetőséget ad e tevékenység, az udvaron segítünk a levelek összegyűjtésében, a kert rendbetételében. Őszi kreatív délután keretén belül a begyűjtött termékekből, falevelekből a gyerekekkel, szülőkkel közösen dekorációkat készítünk.

Téli ünnepkör szokásai

Télen a természet nyugovóra tér.

A karácsony előtti 4. vasárnapon kezdődik az advent, a karácsony előtti négyhetes időszak. A gyermekek megismerkednek az advent jelképeivel: adventi koszorút készítünk az advent első vasárnapját megelőző péntekre és minden héten egy gyertyával többet gyújtunk meg, mely az ünnep közeledtét jelzi, illetve adventi naptárt is készítünk.

A tél örömeit kihasználva szánkózunk, hógolyózunk, hóembert építünk, és segítünk a hó eltakarításában is. December igen sokszínű, sokrétű lehetőséget teremt a külső világ megismerésére, a hagyományok körében. Luca napkor búzát ültetünk, és annak növekedését szintén nyomon követhetjük a csoportszobában.

Mézeskalácsot sütünk az ünnepre, amit a gyerekek haza vihetnek az ünnepi fa alá. Együtt mérjük ki a hozzávalókat, a gyermekek gyúrják a tésztát, majd végzik a díszítést.

Januárban köszöntjük az újévet, visszaemlékezünk az elmúlt esztendő eseményeire, és megbeszéljük mit várunk az újévtől.

Február a farsang jegyében telik. Megismerkedünk a farsangi népszokásokkal, álarcot, jelmezeket készítünk. Télűző, téltemető mondókákat és verseket, dalokat tanulunk. Az események tetőpontja a farsangi bál.

Tavaszi ünnepkör szokásai

Tavasszal felébred a természet, megjelennek az első virágok. A kertekben megkezdődnek a tavaszi munkálatok. A szabad mozgás lehetősége gazdagodik az óvoda udvarán. Igyekszünk a lehető legtöbb időt a szabadban tölteni, megfigyelni a természet ébredését, elkezdeni a kerti munkákat. Március a tavasz első hónapja. Az ébredő természet változatos világával ismerkednek a gyerekek. Sándor, József, Benedek meghozzák a jó időt, a szokások szerint elkezdődnek a kerti munkák. Az óvoda kiskertjét felássuk, a hosszú tél nyomait eltüntetjük. Márciusban vagy áprilisban ünnepeljük a húsvétot. Amennyiben az időjárás már megengedi, akkor elültetjük a kiskertbe az első magokat (salátát, sárgarépat, karalábét, retket), és a gyerekek által hozott virágpalántákkal szépítjük az óvoda udvarát. Rendben tartjuk a zöldséges, a fűszer és a virágos kertet.

Nyári ünnepkör szokásai

A nyári hónapok sokféle természeti megfigyelésre nyújtanak alkalmat. A gyöngyvirág nyílását, a sokféle formájú, színű virágok követik, melyekben a gyermekekkel együtt gyönyörködhetünk. A kialakított kertünkben figyelemmel kísérjük a virágok és más elültetett növények fejlődését, és elvégezzük a szükséges gondozási tevékenységeket. Sétát, kirándulást teszünk a Magas parton, Balaton parton, ahol szintén gyönyörködhetünk a nyár színeiben. Ebben az időszakban a különböző mozgásos játékok szervezése gazdagítja az udvari életünket. Természetóvó jeles napjaink

- Állatok világnapja (október 4.)
- Víz világnapja (március 22.)
- Föld világnapja (április 22.)
- Madarak és fák napja (május 10.)

Óvodánkban fontosnak tartjuk a környezettudatos magatartás kialakítását. Ennek érdekében a gyerekeket megismertetjük a szelektív hulladékgyűjtés és az újrahasznosítás fontosságával. Figyelünk az energiatakarékosságra és erre szoktatjuk a gyerekeket is

Az óvónő a folyamatban

- Segíti a gyerekeket, világnapok ünneplésével, zöld napok szervezésével, hogy megértsék a nem fenntartható és fenntartható fejlődés különbségeit.
- Kihhasználja intézményében a fenntarthatóságra nevelés pedagógiai és helyi (Balaton part) lehetőségeit, szokásait.
- Lehetővé teszi a gyermekek számára a család bevonásával, hogy saját cselekedeteikkel, viselkedésükkel hozzájárulhatnak a fenntarthatósághoz, tudatosítva bennük, hogy a jövő rajtuk is múlik, közös érdekünk.
- A gyermek nyitottságára alapozva éri el, hogy rácsodálkozzanak a természeti és az emberi környezetben lévő jóra, szépre, felismerik a környezeti értékeket, tisztelik és becsülik azokat.
- Segíti a gyerekeket, hogy a múlt hagyományait és a jelen eseményeit kreatív gondolkodásukkal jövőjük alakítására használják.
- A gyermeki környezetet aktívan, kedvvel alakítja.

- Törekszik az élővilág sokoldalú megismertetésével. Amit, nem tudunk személyesen megfigyelteni, bemutatni, azt számítógép, képek, könyv segítségével - módszeresen, tudatosan válogatva ~ mutassuk be. A négy-öt perces videofilmekben, néhány környezetünkben nem élő háziállatot vagy vadállatot is megfigyelhetnek. A számítógép segítségével tökéletesen lehet a természet, ill. állatvilág hangjait bemutatni, amit rendszeresen alkalmazunk is.
- Kezdeményezője minden olyan (lehetőleg családokkal közös) munkálkodásnak, melynek során alakítja, növeli a környezet iránti érzékenységet, a harmonikus környezet létrehozására ösztönöz, és erősíti a hovatartozás érzését.
- A környezethez, természethez fűződő viszonya, értékrendje mint a gyerek és a szülő számára.

Összegzés

A külső világ megismerési folyamatában a gyermek cselekvéseiben, érzelmeiben keresztül szerzi az ismereteket. A természet közelségből fakadó élmények eljuttatják őt a természettel való együttélés harmóniájához és a hagyományok tiszteletéhez.

4.5 VERSELÉS, MESÉLÉS

A mesélés, a verselés az anyanyelvi nevelés egyik legfontosabb területe és módszere. Óvodáskorban a szavakkal való játék, a rím, a ritmus, a gyermek szemléletes képszerű gondolkodása, képzeletének intenzív fejlődése, és kettős tudatának kialakulása segíti abban, hogy szeressen mesét, verset, mondókát hallgatni, azokat eljátszani. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és konkrét formában, esetlegesen a bábjáték és dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van. A meséket, mondókákat régen a szájhagyomány élte. A kisgyermeket születésétől

„irodalmi környezet” vette körül. Az altatók, dúdolók, ölbe vevők érzelmi biztonságát erősítették. A természettel, az emberi környezettel kapcsolatos népköltészeti alkotások végig kísérték a gyerekkort. Programunkkal ezt a hatást szeretnénk megőrizni. Ennek megfelelően a mese, vers, mondóka anyaga zömmel a népköltészet tárházából származik. A gyermek érzelmein át épülnek be ízlésvilágába, alapozzák meg „kulturális anyanyelvét”.

Célunk, feladatunk:

- A 3-7 éves gyermekek pozitív személyiségjegyeinek megalapozása, érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlődésének elősegítése.
- Nyelvi és kommunikációs képességeinek fejlesztése a gyermekirodalom és a népköltészeti alkotások hatásaival, az ezekhez szorosan kapcsolódó tevékenységek, módszerek (bábjáték, dramatizálás) sajátos eszközeivel.
- A gyermekek, világról való ismereteinek bővítése, pozitív emberi kapcsolatokra tanítás, önismeret, önértékelés elősegítése.

Az irodalmi anyag tartalma:

- Népi mondókák, szólások, közmondások, találós kérdések
- Népmesék, elbeszélések
- Dramatikus népi játékok
- Kortárs és klasszikus irodalmi alkotások

Az óvodáskorúak verse elsősorban a népi mondóka, melyeknek nagy része mozgással is kísérhető. Fontos szerep jut az érintésnek, ami segíti az óvónő - gyermek, illetve a gyermek-gyermek közötti érzelmi kötődés megszilárdulását. Fejlesztik az egyensúly-, és a ritmusérzékét, a mozgáskoordinációt, az egymásra figyelmet, testünk, érzékszerveink megismerését. Ilyenek a felnőttek játékaival a kicsinyekkel, a természettel kapcsolatos mondókák stb.

A gyerekeknek a mesehallgatás lelki szükséglet, minden nap hallgassanak mesét. A mese a valósággal össze nem egyeztethető, története „mesebeli”. Ugyanakkor reális gondolatokat is közvetít: például, hogy a világban jelen van a jó és a rossz is. Általa a gyerek etikai világképet kap. A népmesék lehetnek: állatmesék, novellamesék, tündérmesék.

A népköltészeti alkotásokon túl az irodalmi anyagban helyet kapnak klasszikus és mai magyar szerzők gyerekeknek írt művei. Fontos az anyagválasztásban az egyensúly megteremtése.

A versek, mesék ismétlése történhet bábjátékkal, dramatizálással, mimes játékkal. Ez lehet a gyermek első „színházi élménye”.

A mese vagy a népszokások dramatikus felelevenítése a gyerekeket spontán dramatikus játékra készíti. Óvodai hagyományunkat a „Családi Mesevetélkedő” minden év, novemberében szervezzük meg, amely attól különleges, hogy a családokkal közösen, a gyerekek kedvenc meséiből válogatva készítünk többféle feladatot. Minden évben óriási sikere van ezeknek a délutánoknak, ahol a felnőttek is újra „gyerekek” lehetnek és kiváló alkalom ez a partnerkapcsolat erősítésére.

Az óvónő a folyamatban:

- A mindennapos mesélés, verselés, mondókázás során megalapozza a gyermek esztétikai, irodalmi fogékonyságát; anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevel.
- Biztosítja a mindennapos meséléshez, verseléshez, mondókázáshoz szükséges nyugodt, szeretetteljes légkört, elegendő helyet, időt teremt.
- A helyes beszédlegzés, stílushoz alkalmazkodó szókinchasznalet, monotonitás kerülése, jó artikuláció, megfelelő hangszín, hangerő, tempó, szünettartás, hangmagasság tudatos és célszerű alkalmazásával mintát teremt.
- Mesén és versen keresztül, a meseelőadáson keresztül önálló tanulási folyamat, felfedezés örömeit biztosítja. Fejleszti a gyermek tanulási képességét.
- A felhasznált irodalmi anyagok összeállításával és a megfelelő előadásmóddal igazi művészi élményt biztosít.
- A drámapedagógiai szemlélet jegyében támogatja a gyermek önálló dramatizálási és bábjáték kezdeményezéseit, ezzel segíti önkifejezésének, fantáziájának, szókinchének fejlődését.
- Az életkornak megfelelően választja meg a bemutatott irodalmi alkotást.
- A gyerekeket egymás elfogadására, tiszteletére, kölcsönös támogatására, előítélet mentességre neveli példamutatással, tanulságos mesék segítségével.
- Konfliktusok feloldásához kihasználja a mese, a báb, a dramatizálás nyújtotta lehetőségeket.

- Megteremti az általa irányított nevelési/tanulási folyamat során az együttműködési képességek fejlődéséhez szükséges feltételeket.

Összegzés

Az óvodában szerzett irodalmi élmények és a népköltészet érték közvetítő hatásai a fejlődő személyiség irodalomhoz való későbbi viszonyát befolyásolják.

4.6 ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

A zenei nevelés minden területén érvényesek Kodály Zoltán elvei:

„A zene olyan emberformáló erő, amely kihat az egész személyiségre.”

A zene közvetlenül váltja ki az érzelmeket a gyermekben, ezért elengedhetetlen része a nevelésnek, jelen van a nap bármely szakaszában, ezáltal kiváló alapot is teremt a képességfejlesztéshez. A zenei témák kapcsolódnak a környezeti témákhoz is, azokat kiegészítik, érzelemmel töltik meg és színesítik.

Célunk, feladatunk:

- A zene iránti érdeklődés felkeltése, mely által kialakulnak a gyermek zenei élmények befogadásához szükséges képességei.
- A zenei képességek fejlesztésén túl zenét értő és szerető, egészséges lelkű, kulturált, boldog emberré nevelés.
- Megvalósítani az egyensúlyérzék, egyenletes ritmusérzék, mozgásritmus, térészlelés és hallásfejlesztés, zenei kreativitás feladatait. A megvalósítást sokféle ritmusjátékos hangszer is segíti, amelyek mindig elérhetők a gyermekek számára.
- Az énekes játékok egyrészt a csoportos játék, a különböző érzelmek megjelenítésének, átélésének lehetséges formái, másrészt magukban hordozzák a hallás- és ritmusérzék fejlesztés mozzanatait. Az óvónő választása a zenei és mozgásanyag figyelembevételével tudatos. A gyermek ösztönösen vonzódik a mondókákhoz, énekes játékokhoz, amelyek a mozgás – ritmus – hangzás együttes örömforrásai.
- Az egyenletes ritmusérzék, a beszéd (ének) – mozgás egységének kialakításában rendkívül fontos a fokozatok betartása.

A zenei nevelés tartalma:

- Népi mondókák
- Dalos játékok
- Zenehallgatás dalanyaga
- Énekes népszokások játécai
- Készségfejlesztés zenei eszközei

A mondókák lehetnek: simogató, csiklandozó, dúdoló, ölbe vevő, lovagoltató, ujj- és tenyérjátékok, cirógató, gyógyító, vigasztaló stb.

A hangszerekkel való ismerkedés különleges izgalmat és élményt jelent az óvodásoknak. Az óvodáskor vége felé gyermekeink ritmus hangszereket önállóan is használnak (pl.: dob, triangulum, cintányér stb.). Játékidő alatt önállóan vagy óvónői segítséggel maguk is készíthetnek hangszert.

A zenehallgatás anyagát az óvónő választja meg: többségében népdalok, de válogatunk a műdalok közül is.

A készségfejlesztés zenei eszközei, elemei:

A ritmus- és dallamotívum, egyenletes lüktetés visszaadása, a tempó, a dinamika, hangmagasság érzékeltetése, éneklése, tiszta és csengő hangképzés. A zörejek megkülönböztetése; természet hangjai, emberi- és állathangok, hangszerek és a környezet hangjai alapján.

Az óvónő a folyamatban:

- A zenei nevelés megköveteli, hogy az óvónő szeressen, és tisztán énekeljen.
- Az ölbeli játékokkal, népi gyermekdalokkal, énekes játékokkal a gyermeket zenei élményekhez juttatja. Az óvodapedagógus éneke, és hangszeres zene segítségével, közös éneklés és a zenei alkotókedv felkeltésén keresztül, ébren tartja zenei érdeklődését.
- Megteremti a zenei nevelés alapvető feltételeit (légkör, hely, idő).
- Igényesen válogatja az énekes népi játékokat, illetve a kortárs és klasszikus művészeti alkotásokat, mivel ezek fontos szerepet játszanak a gyermek zenei készségeinek, képességeinek, kreativitásának fejlesztésében (éneklési-, zenei-, hallás-, ritmus készség, zenei formaérzék, alkotókészség).

- Teret, lehetőséget teremt a gyerek zenei önkifejezőmódjának gyakorlására.

Összegzés

A gyerek zenei képességeinek alapozását sokrétű zenei eszközrendszer segíti. A zene érzelmekre hat, élményt nyújt, aminek hatása életre szól.

4.7 MOZGÁS

Az óvodába kerülő gyermek természetes szükséglete a mozgás. Segítségével tapasztalja meg önmagát, a körülötte levő személyi és tárgyi világot. A mozgásfejlesztés a gyermek egészszemélyiségének alakítására, formálására irányul és átjárja a gyermek minden tevékenységi területét. Jelentős hatással van a gyermek értelmi képességeire, egészségére, érzelmi és szociális fejlődésére.

Célunk, feladatunk:

- A természetes mozgáskészségek fejlesztése, stabilizálása.
- A mozgáselemek beépülése a természetes mozgások sorába.
- Az egészséges testi fejlesztés, melynek tartalma:
 - a testi képességek és az ellenálló képesség alakítása, a szervezet erősítése;
 - differenciált terheléssel az egyensúlyérzék, a ritmusérzék, a motorikus képességek fejlesztése, a testséma és a helyes testtartás kialakítása;
 - a térbeli, időbeli tájékozódás fejlesztése;
 - a mozgásműveltség, a mozgáskoordináció fejlesztése,
 - rendszeres, aktív mozgáshoz szoktatás, a mozgásszükséglet fenntartása;
 - egészségóvás megelőzéssel.

Az óvónő a folyamatban:

- Tapasztalatokat szerez a gyermek mozgásfejlettségi szintjéről, a család mozgáskultúrájáról.
- A mozgásszükségletek kielégítéséhez olyan feltételeket teremt, melyek a gyerekek mozgásörömét kielégítik, aktivitásra készítetnek.

- A játéktevékenység során mozgásos játékokat kezdeményez, az egyéni kezdeményezéseket erősíti.
- Figyelemmel kíséri a betegségből visszatért gyermek állapotát, az egyes gyerekek terhelhetőségének határait.
- A szervezett testnevelés fejlesztő hatását tudatosan tervezi.
- A foglalkozásokon a pozitív megerősítés, az óvónői mozgásminta mutatása, a jókedvű mozgás dominál.
- Az udvar adta lehetőségeket is kihasználjuk, megfelelő időjárási viszonyok mellett itt is tartunk testnevelési foglalkozásokat, ahol nagyobb és változatosabb terület áll a gyermekek rendelkezésére. A mindennapos mozgás során célunk a kellő aktivitás és terhelés, a minél több mozgás biztosítása. A tevékenységek jó hangulatban valósulnak meg, így segítve a gyermek egészséges testi fejlődését, társas kapcsolatainak alakulását. A népi életmód, a gyermeket körülvevő szűkebb és tágabb környezet, a közösségi élet szokásai mind-mind sokoldalúan biztosították a felcseperedő gyermek számára a mozgás lehetőségét.

A mozgás tartalma

Szabad mozgástevékenység

Szervezett testnevelés (foglalkozások, frissítő, mindennapos testnevelés)

Szabad, spontán mozgás

A szabad, belülről motivált mozgás legfőbb színtere az óvoda udvara, ahol az udvar fái, udvari játékaik biztosítják a sokoldalú tapasztalatszerzést, a mozgásigény kielégítését. Az őszi, tavaszi, nyári időszakban különféle labdajátékok (pl. falhoz verő vagy labdaiskola, labdaugrató, labdagurító, labdacica, célba dobások,) játszhatók. A gyermekek különböző terepeken gyakorolhatják a természetes és egyéb mozgásokat: mászások, gurulások, bújócskák, futások járások. A szabad tér, a nagy terület jó lehetőséget nyújt a fogójátékoknak (pl.: lopják a szőlőt, róka és a rucák, kutya fogó, függőfogó); a különféle ügyességi játékoknak (pl.: ugrókötelezés, ugróiskola)

A téli hónapok kedvelt hagyományos játékaik is nagyon fontos szerepet töltenek be, és biztosítanunk kell a hozzájuk szükséges eszközöket, területet. Ilyenek például a hóember és hó vár- építés, hógolyózás, szánkózás, csúszkálás, vagy akár a játékként

megélt hólapátolás, hó seprés is. A szabadidőben játszott mozgásos játékoknak is lényeges jellemzője, hogy a gyermekek maguk választhatják meg azok témáját, tartalmát, a játszó partnereket, valamint, hogy mindez belülről motivált tevékenység.

A kinti, udvari játékokban egyaránt biztosítanunk kell, hogy a gyerekek vigyázzanak magukra és egymásra is.

Szervezett testnevelés

- Mindennapok 10-15 perces frissítő, pergő ritmusú, a már begyakorolt mozgásformákból álló gyakorlatai, illetve a mozgásos játékokai,
- Testnevelés foglalkozások heti egy alkalommal, melyeket az óvónő szervez, kötelező jelleggel. Az óvónő a testnevelés fejlesztő hatását tudatosan kell, hogy tervezze, figyelembe véve a gyermekek mozgásfejlettségi szintjét és aktuális fizikai állapotát. A testnevelés olyan gazdag anyag, illetve tartalmi kínálatot nyújt a gyermekeknek, hogy benne mindenki megtalálhatja az adottságainak legmegfelelőbb mozgástevékenységet, vagyis amiben sikerélményhez juthat. A 3-7 éves korú gyermekek részére biztosítanunk kell a megfelelő teret, igyekeznünk kell a szabadban, jó levegőn történő, változatos, színes, játékos, kihívásoktól sem mentes, testnevelési anyagot összeállítani, ahol a gyermekek kipróbálhatják saját képességeiket, kreativitásukat, intelligenciájukat.

Összegzés:

A gyerek a mozgáson keresztül ismeri meg a világot. A nap folyamán állandóan mozgásban van, de tapasztalatok hiányában nem minden mozgásának látja a következményét. A felnőtt próbálkozásának teret adva, türelemmel figyelni próbálkozásait, csak balesetveszély esetén lépközbe.

4.8 RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, **szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal**, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások

közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására. A vizuális tevékenység a művészeti nevelés körébe tartozik, mely érzékszerveken, érzelmeken átható folyamat. A gyermek fogékonysága által minden őt körülvevő környezeti ingerre érzékenyen reagál. A változatos cselekvések biztosítják a gyermek alkotókészségének, fantáziájának csiszolódását, mely által fejlődnek értelmi képességei is. A természetes anyagok sokrétű lehetőséget nyújtanak a manuális tevékenységek gyakorlására.

Célunk, feladatunk:

Elsődleges feladatunk a feltételrendszer biztosítása:

- Jó minőségű eszközök, anyagok sokszínű kínálata (többirányú tapasztalatszerzés), amelyből a gyermek választhat.
- Az eszközök mindig elérhetőek, hozzáférhetőek legyenek.
- Az óvónő a technikát, az anyagokkal, eszközökkel való bánásmódot mutassa meg. Segítsük a gyermek fantáziájának szabad kibontakozását, formavilágának gazdagodását.
- A gyerekben formálódjanak a vizuális alkotáshoz, befogadáshoz szükséges készségek.
- A hagyományos óvodai ábrázolás eszközeinek és technikáinak megismerése
- Alakuljon kezűgyességük, vizuális alkotókészségük és esztétikai igényük
- Az életkornak megfelelő vizuális tapasztalatok nyújtásával, sokszínű, összetett tevékenységek biztosításával a gyermek váljon képessé a képi, térbeli megjelenítésre, alakuljon képi gondolkodása.
- Az ábrázoló tevékenységgel éljen át örömteli cselekvést, kreativitást és a biztonságos önkifejezést.

A különböző (életkoruknak megfelelő) hagyományos kézműves technikák (agyagozás, gyöngyfűzés, fonás, szövés) alapjainak megismertetését fontosnak tartjuk.

Az óvónő a folyamatban:

- Segíti a gyermek egyéni és életkori sajátosságaihoz igazodva a képi-, plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó és rendezőképesség alakulását.
- Sokoldalú, változatos tevékenykedéssel biztosítja a gyermek élmény és fantáziavilágának gazdagodását, annak képi kifejezését.

- A gyermek kreatív képességeinek kibontakoztatása érdekében megfelelő hangulati, környezeti, időbeli és eszköz béli feltételeket teremt a mindennapos szabadidős tevékenységekben is.
- Minél több ötletet, változatos megoldási lehetőséget biztosít életkornak megfelelően, tapasztalatok nyújtásával. A téma iránti érdeklődést sokoldalú és érzéletes szemléltetéssel, az érzékek felelevenítésével segíti.
- Vizuális képességeket tudatosan fejleszti (szem -kéz koordináció kialakulása, vizuális időrendiség, ritmus, helyzet-pozíció, memória, percepció, alakítás és formaállandóság fejlesztése).
- A foglalkozásokat kötetlen formában szervezi. Alkotó, szabad légkört biztosít a gyermeki ábrázolás ösztönzése érdekében.
- A sokoldalú készség, képesség fejlesztéséhez különböző (eszközök anyagok megismertetése a gyermekekkel) technikákat alkalmaz.

Összegzés

A megerősítő légkörű környezetben a gyermek jókedvvel, szívesen alkot. Nyitottsága, magabiztossága alkotásra készíti. Tevékenységének, alkotómunkájának eredményei személyiségének fejlődését tükrözik.

5. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

Az egészséges életmódra nevelés területén:

- A gyermek önálló a tisztálkodásban, a tisztálkodási eszközök használatában, WC használatkor, fogápolásban, öltözködésben.
- Megfelelően használja az evőeszközöket, tisztálkodási eszközöket, játékokat és egyéb eszközöket.
- Ismeri a zsebkendőhasználat módját.
- Képes önállóan cipőt kötni, gombolni, teríteni, hajtogatni (terítőt, szalvétát, ágyneműt).
- Ismeri a kulturált étkezési szokásokat.

- Mozgása összerendezett, harmonikus.
- Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- A gyermek igényévé válik a társas kapcsolat, keresi társai és a felnőttek társaságát. • Betartja az alapvető viselkedési, udvariassági szabályokat.
- Színesedik érzelmi élete, kialakulnak többek között a következő érzelmei: felelősségtudat, bűntudat, büszkeség, együttérzés, empátia.
- Érdeklődik a másik ember iránt, nyitottá válik környezete felé.
- Igyekszik legyőzni az akadályokat, konfliktusokat megoldani.
- Észreveszi, ha valaki segítségre szorul, segítséget nyújt.
- Kompromisszumkészsége kialakul, képessé válik kudarcai elviselésére.
- Viselkedésével alkalmazkodik a társadalom normáihoz.

Az értelmi fejlesztés, nevelés területén:

- Kialakul a szándékos figyelem, szereti a gondolkodást igénylő feladatokat.
- Elemi ismeretekkel bír önmagáról és környezetéről.
- A fogalmi gondolkodás már kialakulóban van.
- Képes gondolatait nyelvtanilag helyes mondatokban megfogalmazni, kifejezni.
- Végig tudja hallgatni mások beszédét, és megérti azt.
- Kialakul kudarctűrő képessége.
- Tudásvágy van benne.
- Képes döntéshelyzetekben a számára és a közösség számára megfelelő választásra, az önálló véleményalkotásra.
- A gyermek szívesen beszél, kérdez.
- Nyelvhasználatában is megmutatkozik a kreativitás.
- Érdeklődik a könyvek iránt.
- Helyesen ejti az egyes hangzókat, nyelvtanilag helyesen fejezik ki magukat.
- Képes a kétirányú kommunikációra (közlés, másokra figyelés).
- Szókincse korának megfelelő.
- Képes gondolatait érthetően, tagoltan megfogalmazni.

A játékban:

- Vannak önálló, kezdeményező megnyilvánulásai.
- Bekapcsolódik közös játékba, elfogadja társai ötleteit, gondolatait is, képes az együttműködő, kooperatív játékra.
- Társas viselkedésében megjelennek az óvoda által preferált viselkedési szabályok, toleráns a másikkal.
- Interakciója gazdag, kulturált, érthető.
- Életkorának megfelelően alakul figyelme, önfegyelme, kitartása, kudarctűrése, felelősségtudata és problémamegoldó képessége.
- Játékában fellelhetők a nemi szerepekre jellemző magatartásmódok, de a nemi sztereotípiák erősítése, tudatos kerülésének (nevelői) nyomai is fellelhetőek (kisfiú is bátran választhat pl. babakonyhai tevékenységet).
- A gyermek játéka felszabadult, tartalmilag gazdagabb, személyisége a lehető legjobban kibontakozhat.

A tanulásban:

- A gyermek eljut az önkéntelen tanulástól, a szándékos, önkéntes, cselekvéses tanuláshoz.
- Motiválttá válik a tanulás iránt.
- Kialakul feladattudata, feladattartása.
- Sikerorientálttá válik, kudarctűrése kialakul.
- Képes lesz tapasztalatainak, tudásának élményeinek megfogalmazására, a különféle helyzetekben való alkalmazására.

A munka területén:

- A gyermek megtanulja megbecsülni és elismerni a saját és mások munkáját.
- Az együtt munkálkodás érzelmi élménye közösségformáló, megalapozza a gyermek közösség iránti igényét.
- A gyermek a közösség hasznos tagjává válik.
- Kialakul a segítségnyújtás igénye.
- Megalapozza a gyermekben a másról, másokról való gondoskodás igénye.

A külső világ tevékeny megismerésében:

- A gyermek olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.
- A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszony alakul ki a természethez, az emberi alkotásokhoz, megtanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.
- Ismeri a helyi hagyományok, szokások, és a tárgyi kultúra értékeit.
- Ismeri a közvetlen környezetében található épületeket, háztípusokat, építmények formáit, építőanyagokat, külső, belső díszítéseket, egyéb építményeket.
- A gyermek ismeri társai nevét, jelét, az óvoda dolgozóit, saját személyes adatait.
- Tudja az évszakok nevét, jellemzőit, a napszakokat, észreveszi a világosság – sötétség váltakozását és hatását a növények, állatok, emberek viselkedésére.
- A gyermek megnevezi testrészeit, érzékszerveit, azok funkcióját.
- Ismeri az emberi kultúrákat, emberi érzelmeket, emberi szerepeket, kapcsolatokat.
- Ismeri a rendőrség, mentők, tűzoltók és az orvos munkáját.
- Ismeri a természet élővilágának változásait a születéstől a növekedésen, átalakuláson, fejlődésen át a pusztulásig. (ember, állat, növény)
- Ismeri a közlekedés eszközeit, (vízi, légi, szárazföldi) gyakorlott az alapvető közlekedési szabályokban.
- Ismeri a természetbeni mozgásokat, ember, állat, természet, időjárás hangjait, a levegő tulajdonságait
- Ismeri a környezetében található növényeket, (fa, virág, zöltség, gyümölcs) azok fejlődése, és az időjárás változása közötti alapvető összefüggéseket, az időjárás hatását az élővilágra.
- Ismeri háziállatokat, vadonélő állatokat, közvetlen környezetében lévő állatokat, azok élőhelyeit, életmódjukat, lakásukat, táplálkozásukat.
- Ismeri a színeket, azok világosabb, és sötétebb árnyalatait.
- Ismeri az égitesteket, és a nappalok, éjszakák váltakozását.
- Képesek jól ismert (de meg nem nevezett) tulajdonságok szerint válogatás folytatására, sorba rendezés kiegészítésére, saját szempontú válogatás, sorba rendezés végzésére, összehasonlításukat szóban kifejezni, mások megállapításainak igazságát megítélni.
- Értik és helyesen használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat.

- Képesek önállóan hosszúság jellegű mennyiségeket összemérni.
- Képesek két halmazt párosításokkal összemérni.
- Elő tudnak állítani különféle elemekből különféle elrendezéssel, bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet.
- Tud számlálni legalább 10-es számkörben
- . Azonosítani tudnak különböző helyzetükben is egyező alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat, másolással megépíteni a mintával megegyező elemekből és színben, nagyságban eltérő elemekből kirakni térbeli és síkbeli alakzatokat.
- Képesek geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni, egyszerű tulajdonságokat megnevezni.
- A térbeli tájékozódásban elérhető a jobbra-balra irányok és állások megkülönböztetése, értik és követni tudják az irányokat, illetve helyeket kifejező névutókat.

Mese, vers területén:

- Az óvónői minta alapján a gyerek szókincse gazdagodik, kiejtésük csiszolódik. Anyanyelvi, irodalmi szépérzéke tökéletesedik.
- A mondókák mondogatása közben, azok közös játszásával erősödik az egymás iránti figyelem.
- Ritmikusságuk és a hozzájuk kapcsolódó mozdulatok levezetik mozgásfeszültségét, mozgását összerendezettebbé teszik, és képesek jobb kedvre deríteni másokat.
- A népmesék, irodalmi művek hallgatásával alakul, fejlődik a gyerek világgépe, a cselekményük állásfoglalásra, véleményalkotásra készíti őt.
- Különféle érzelmeket vált ki a gyerekből: átéli az örömet, boldogságot, lelkesedést, sikert, de a bánatot, igazságtalanságot, szomorúságot is.
- A népmesei minták hatására alakul konfliktuskezelési módja, problémamegoldó képessége.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunkázás:

- A gyermek a technikák gyakorlása során mindig átéli az alkotás örömét, és ez a sikerélmény újabb alkotásra készíti.
- Formálódik alkotó képzelete, önkifejezési módja, esztétikai érzéke.
- Problémamegoldó készsége fejlődik, kezdeményezővé válik, erősödik önbizalma.

- A természet és a természetes anyagok hozzájárulnak a természettel való együttélés folyamatosságához.
- A természet látványa segíti a vizuális percepció fejlődését.
- A gyerek alkotókészsége, fantáziája csiszolódik, mely hat értelmi képességeire is.
- Alakul képszerű gondolkodása, fogalomalkotása konkréttá válik.
- A maguk által készített játékok színesítik játéktevékenységüket, alkotásra képes emberré teszik őket, miközben finommotoros készségük fejlődik.

Ének-zene, énekes játék, gyermektánc:

- Azok a mondókák, melyek személyes kontaktust teremtenek az óvónő és a gyermek, valamint a gyermek és a gyermek között (pl. ölbé vevős, cirógatás), pozitív érzelmeket keltenek, fontos szerepet játszanak az érzelmi kötődés, a bizalom kialakulásában.
- A kiszámolók segítik az igazságos döntést, a konfliktusok kezelését, megelőzését.
- A küzdőjátékok erősítik a fiúk egészséges küzdőszellemét, a nemi hovatartozásukat. Míg a dalos játékok a lányok számára a lányos mozgás és viselkedés szabályait közvetítik.
- A dramatikus énekes játékok a felnőttek viselkedési szokásait adják vissza.
- A zene és a gyermekjátékokban előforduló egyszerű táncos mozgás fejleszti a gyermek mozgásának összeszedettségét, a fegyelmezettséget, kialakul a gyermek harmonikus, ritmikus mozgás.
- A hangszeres játék felkelti a gyerek érdeklődését, zenei alkotókedvét, különleges világot teremt.
- A zenei nevelés jótékonyan hat a gyerek érzélemvilágára, megalapozza a zenei befogadás képességét.

A mozgás:

- A testnevelés, a szabad mozgásos tevékenység, a szervezett játék, összetett hatás és eszközrendszerrel biztosítja a személyiség komplex fejlődését.
- Gazdag ingerrepertoárja hatására megvalósul az érzékelés differenciálása, integrációja, vagyis segíti a totális érzékelő apparátus kialakulását, amely a későbbi tanulási teljesítmény sikerének egyik alapfeltétele.

- A rendszeres, céltudatos testedzés elősegíti a testséma kialakulását, az értelmi képességek, a beszéd fejlődését, jótékonyan befolyásolja a gyermekek érzelmi, akarati életét, motivációs rendszerét.
- A mozgásos játékok közösségformáló ereje elősegíti a szocializáció, az alkalmazkodás fejlődését.
- Átala és benne bővülnek a gyermek ismeretei a világról és önmagáról, ezáltal pedig egyre kompetensebb, adekvátabb viselkedésre lesz képes.

6. IKT (információs és kommunikációs) ESZKÖZÖK HASZNÁLATÁNAK LEHETŐSÉGEI AZ ÓVODÁBAN

Napjainkban az IKT eszközök jelen vannak, az óvodáskorú gyermekek életében ez teszi szükségessé, hogy az óvodában való megjelenésével, beépítésével helyes használatához segítséget adjunk, mintát nyújtsunk.

Lehetőségeink és eddig megszerzett tudásunk alapján működtetjük.

Az óvodában használt IKT eszközeink:

- projektor
- számítógép
- laptop
- nyomtató
- cd lejátszó
- diavetítő

CÉLJAINK: A tágabb és szűkebb környezetben való magabiztos eligazodó, az információszerzés technikáit ismerő gyermekek nevelése olyan játékos tevékenységek biztosításával, melyekben a gyermekek megismerkedhetnek az informatikai eszközök kínálta lehetőségekkel az életkoruk figyelembevételével.

Ösztönzi a gyermekeket a hagyományos és az infokommunikációs eszközök célszerű, kritikus, etikus használatára a nevelési/tanulási folyamatban.

FELADATAINK:

- az informatikai nevelés feltételeinek megteremtése, eszközök használata a mindennapi nevelőmunkánk során - az infokommunikációs eszközök használata a nevelőmunkánk során
- érzékelés, észlelés által sokrétű ismeretszerzés biztosítása
- az információk feldolgozása változatos tevékenységek során
- a térben, síkban való tájékozódás fejlesztése
- az IKT eszközök használatának megismertetése az érdeklődő gyermekekkel
- tehetséggondozás
- a szülők informatikai szemléletének fejlesztése

Fontos feladatunk a prevenció - szorosan együttműködve a szülőkkel. Fontos felhívni a figyelmet arra, hogy szabályok nélkül veszélyes alkalmazni az IKT eszközöket. A gyermekeknél függőséget okozhat, illetve elveheti az időt azoktól a tevékenységektől, melyek az óvodás gyermek számára a testi, lelki egészséget biztosítják.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- a gyermekek ismerik az informatikai eszközöket
- ismerik az informatikai eszközök használatának szabályait életkoruknak megfelelően.

7. INKLÚZIÓ, INTEGRÁCIÓ

„Mégiscsak van valami, amitől változik az ember. Attól, ha van valaki, aki olyannak szereti és fogadja el, amilyen. Pont olyanként. Elálló fülekkel, néha egy kis füllentéssel, egy kis hencegéssel. Nem fognak visszasimulni a fülei, nem fog sokkal kevesebbet füllenteni és hencegni – csak egy kicsivel kevesebbet, egyszóval változni fog.” /Ancsel Éva/

Óvodánk pedagógiai légkörét, az itt dolgozók szemléletét áthatja az inkluzív (befogadó) pedagógia elveivel való azonosulás, a fokozott differenciálásra törekvés, hiszen minden gyermek más és más.

7.1 FEJLESZTÉS, TEHETSÉGGONDOZÁS

Óvodánkban pszicho-pedagógus végzettségű fejlesztő szakember foglalkozik az arra rászoruló gyerekekkel. A 3-6 éves kori fejlődési szakaszban megy végbe a különböző észlelési funkciók /látás, hallás, tapintás, téri tájékozódás/ differenciálódása, egyre pontosabb működése, valamint az észlelési és motoros funkciók fokozatos összerendeződése, integrációja. Az írás, olvasás számolás elsajátításához szükséges pszichikus funkciók integrálódásának előremozdítása, megsegítése, a későbbi iskolai nehézségek megelőzését, csökkentését eredményezi.

A fejlesztés fogalmi meghatározása: a fejlesztés a gyermek életkori és egyéni fejlődési sajátosságaihoz illeszkedő, tudatosan tervezett eljárásokkal történő támasznyújtás.

A fejlesztés formái

- **Prevenció**

A szenitív periódusban alkalmazható megsegítés, az éppen fejlődő pszichikus struktúrák kibontakoztatása, és a begyakorlást segítő inger gazdag környezet kialakítása, biztosítása. A preventív fejlesztés célja, a későbbi tanulási és az ehhez kapcsolódó magatartási problémák megelőzése, tudatos odafigyeléssel, támogatással, a legközelebbi fejlődési zóna bemérésével. A gyermekek óvodába kerülésével kezdődik, és az óvodából való távozásáig tart, és az intézmény valamennyi gyermekére kiterjed.

- **Korrekción**

A fejlődési ívben bekövetkezett megakadás, elmaradás rendezésére irányuló fejlesztő pedagógiai beavatkozás. /Különös tekintettel a még egy évet óvodában maradó gyermekekre/

A korrekciós fejlesztés megtervezése, az elakadás szintjéig lép vissza és adekvát eljárásokkal rendezi a funkciózavarokat, elmaradásokat. Ehhez keres speciális módszert foglalkozási formákat, eszközöket.

A teljesítményközpontúság helyett a környezet pontos észlelésére és minél gazdagabb motoros megtapasztalására kell lehetőséget teremteni.

Az óvodai fejlesztés szempontjai

- Komplexitás, az egész személyiség fejlesztése
- Életkori sajátosságok figyelembevétele
- A fejlődés folyamatos nyomon követése – a fejlesztés mindig a gyermek egyéni tempójához, fejlettségi szintjéhez igazodva történik
- Rendszeresség, rugalmasság, a gyermek teherbíró képességének, aktuális állapotának figyelembevétele
- Folyamatos bátorítás, ösztönzés, motiváció
- Fokozatosság elvének biztosítása, a fejlődési lépcsőfokok betartása
- Biztonság, nyugalom biztosítása, elfogadó légkör kialakítása
- Indirekt megközelítési módok előtérbe helyezése
- Egyéni és mikro -csoportos tevékenykedés, amelyben fontos a játékoság, kreativitás, biztosított a sikerélmény, az öröm
- A fejlesztő munkában kiemelt jelentőségű a mozgásfejlesztés, általános transzferhatása miatt, mivel az idegrendszeri struktúrák közötti kapcsolatokat közvetlenül erősíti, fejleszti
- A fejlesztés leghatékonyabb módja, az életkornak legmegfelelőbb tevékenység, a játék.

7.2 AZ ÓVODAI FEJLESZTŐ PEDAGÓGIAI MUNKA CÉLJA

Az óvodai fejlesztő pedagógiai munka legalapvetőbb célja a tanulási nehézségek kialakulásának megelőzése. Sajnálatosan egyre nő azoknak a gyerekeknek a száma, akiknél már az általános iskola első osztályának megkezdése után egy-két hónappal tanulási, illetve magatartási problémák mutatkoznak. Az eredeti teljesítmény problémákhoz rendszerint viselkedés zavarok is kapcsolódnak. A sorozatos kudarcélmények az esetek nagy részében másodlagos neurotizációhoz vezetnek. A megelőzés fontosságát szem előtt tartva az óvodának meghatározó szerepe van a gyerekek iskolai teljesítésében. A tapasztalatok azt mutatják, hogy az iskolai tanulást nehezítő tényezők már az óvodáskorban is nagy biztonsággal felismerhetők és ezek diagnosztizálása után már ekkor érdemes elkezdeni a preventív pedagógiai munkát.

A fejlesztő pedagógus feladatai

Szűrés – diagnosztika (szeptember)

A gyermek megfigyelése a csoportban, előre meghatározott megfigyelési szempontok szerint (társas kapcsolatok, viselkedés, játék, figyelem, beszéd- kommunikációs készség, munka és feladatvégzés). Konzultáció az óvodapedagógusokkal.

A gyermek egyéni megfigyelése, vizsgálata. A fejlettségi szint mérésére Sindelar-féle vizsgáló eljárást használunk. A hónap végén a vizsgálat eredményéről egyéni fogadó órák keretében értesítjük a szülőket. Megbeszéljük a fejlesztés menetét, tartalmát, meghatározzuk az elérendő célokat. Az eredményesebb fejlesztés érdekében igyekszünk a szülőket is aktívan bekapcsolni a fejlesztésbe, hiszen a Sindelar - módszer napi gyakorlást igényel. Az elmúlt évek tapasztalata az, hogy azoknál a gyerekeknél, akiknél a szüleit is sikerült bevonni a közös munkába, rendkívül hatékony volt a fejlesztés. Visszajelzések alapján, iskolai bevalásuk is gördülékenyebbnek bizonyult.

A megfigyelések rögzítése a gyermek nyilvántartásában.

Egyéni fejlesztési terv elkészítése, fejlesztő munka (októbertől májusig, ellenőrző mérés januárban)

A fejlesztés két formája: egyéni és kiscsoportos

A fejlesztési terv a feldolgozott információk elemzése alapján készül, és a gyermek egyéni sajátosságainak, hiányosságainak, a fejlődés, érés eredményeinek függvényében alakul folyamatosan

Ellenőrző mérések (májusban) – kontroll vizsgálatok A fejlesztő pedagógiai munka akkor tekinthető eredményesnek, sikeresnek, ha hatására az adott gyermek, idegrendszeri érése, fejlődése magasabb szintre jut önmagához képest, ha részképességei tekintetében a fejlődés tetten érhető, nyomon követhető, mérhető.

Kapcsolattartás /szülőkkal, óvodapedagógusokkal, logopédussal, Nevelési tanácsadó szakembereivel/

A szülők együttműködésének elnyerésével lehet közös munkánk hatékony, ehhez éreztetnünk kell, hogy fontos szerepük van, gyermekük fejlesztésében, fejlődésében. Fontos, hogy a szülőt partnernek tekintjük, hogy erősítsük kompetencia érzését. A fejlesztő pedagógus napi kapcsolatban van az óvodapedagógusokkal, jelzéseiket beépíti a fejlesztő

munkába, és ötletadással, segíti az óvónők csoporton belüli nevelő-fejlesztő munkáját. Alkalmanként információt cserél az óvoda logopédusával, a közösen fejlesztett gyermekekről. A Nevelési Tanácsadó szakembereivel eseteként konzultál.

7.3 SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK ELLÁTÁSA

Bevezető

A XXI. században jogos társadalmi elvárás az óvodai neveléssel szemben, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek is ép társaik körében nevelkedjenek és készülhessenek fel az iskolai életre.

Intézményünk az Alapító Okiratban meghatározott szakfeladatnak megfelelően vállalja a gyerekek integrált óvodai ellátását. Tervezett programunk, céljának és feladatának tekinti, hogy az óvodai nevelést és fejlesztést követően -7 éves kor körül- ezek a gyermekek is a képességeiknek megfelelő iskolatípusba kerüljenek.

Integráció fogalma

Az oktatáspolitikai hosszú ideig a speciális nevelési igényű gyermekek elkülönített nevelését preferálta, a többségi intézmények hatékonyságának növelése érdekében. (szegregáció). A gyógypedagógiára, a különböző típusú fogyatékosokat ellátó intézmények kialakulása volt jellemző. Az elv az volt, hogy a hasonló problémákkal küzdő gyerekek, a számukra előnyösebb, speciális feltételek mellett fejlődhetnek a legjobban. Az elmúlt évtizedekben az elkülönítő gyakorlattal szemben megjelent az együtt nevelés irányzata is. Pozitív tendenciaként figyelhető meg, hogy az integráció az óvodákban kezdett el elsőként és leggyorsabban terjedni. Az óvodai nevelés kevésbé teljesítmény centrikussága mellett, fontos megemlíteni az óvodapedagógusok nyitottságát is. Az integráció tudatos megszervezéséhez a törvényes háttérrel a közoktatás és benne az óvodák részére, az 1993. LXXIX törvény a Közoktatásról és annak melléklete, a kormány 137/1996. (VII.28.) rendelete az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának kiadásával adott. Jelenleg, a magyar közoktatás egyik legfontosabb, középtávon érvényesítendő céljának az integrációt tekinti. Magyarországon az összes oktatási intézménynek fel kell készülnie arra, hogy az integráció elősegítése érdekében biztosítsák a különböző képességű és gyermekek együttnevelését. Az egyenlő esélyek megvalósulásának alapfeltétele, hogy olyanná kell

formálni a befogadó közeget, hogy a gyermek jól tudjon benne fejlődni, és már gyermekkorban megtalálja helyét a társadalomban.

Az integráció szükségessége

A 3-7 éves korú gyermekek fejlődési sajátossága, hogy a megtapasztalt események, történések, közösségi és egyéni élmények kihatnak a későbbi társadalmi szemléletük alakulására. Ezért nagyon fontos, hogy már ebben a korai életszakaszban megtapasztalják társaik különbözőségeit. A tapasztalatok feldolgozását megfelelő pedagógiai módszerekkel segítve kialakul a toleranciájuk. A befogadásra irányuló nevelési feladatok megoldása csak egy része a feladatoknak. Kapcsolódó feladatsorokat kell megoldani ahhoz, hogy a befogadás maximális és elégséges sérülés-specifikus fejlesztéssel párosuljon, melynek eredménye a saját magát is elfogadó, teljes életet élő ember.

Az integrált nevelés-oktatás előnyei

A sajátos nevelési igényű gyermek szempontjából

- Megtanulja, hogy ő más.
- Konfliktuskezelő stratégiákat sajátít el.
- Megtanul harcolni.
- Megsokszorozott szociális kölcsönhatások érik.
- Társadalmilag elfogadott magatartás-repertoárt sajátít el.
- Fejlődik az alkalmazkodó képessége.
- Szocializációja magasabb szintet ér el.

Az ép gyermek szempontjából:

- Beépül a másság tapasztalata.
- Kialakulnak morális értékek (empátia, segítőkészség, tolerancia).
- Megtanulja az együttműködés más formáit.
- Saját egészsége, épsége felértékelődik.
- Elfogadóvá válik.
- Önismerete, önértékelése erősödik.
- Fejlődik az alkalmazkodóképessége.

Az SNI gyermekek óvodai nevelésének céljai a normál pedagógiai célokkal megegyeznek; csupán a megközelítési módban térnek el attól, a diagnózistól, az egyéni pszichés és

mozgásállapottól függően. Speciális részcelokkal egészülnek ki annak érdekében, hogy ezen kisgyermek is a lehető legnagyobb önállóságot éri el, így tevékeny tagjává váljanak környezetüknek, majd később a társadalomnak. Alapelvként követendő az ENSZ által 1959-ben deklarált közlemény a GYERMEK JOGAIRÓL, miszerint:

"... A gyermeket különleges védelem illeti meg, és a törvény és más eszközök által nyújtott lehetőségek, hogy fizikailag, szellemileg, erkölcsileg, lelkileg és társadalmilag egészségesen és normálisan tudjon fejlődni, szabadságban és méltóságban. Az erre a célra hozott törvényekben a gyermek felsőbb érdeke legyen a döntő és meghatározó szempont. -... A fizikailag, szellemileg vagy társadalmilag hátrányos helyzetű gyermeknek meg kell kapnia az állapota és helyzete által megkövetelt kezelést, nevelést és speciális gondozást."

SNI gyermek ellátásának irányelvei

Az SNI gyermek fejlesztésének alapjául az illetékes Szakértői Bizottság, illetve a Pedagógiai Szakszolgálat szakvéleménye szolgál. A közoktatási törvény értelmében az SNI gyermeknek joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön.

A program arra épít, hogy az SNI gyermekek mintaként tekintik és érzelmileg kötődnek ép kortársaikhoz. Ez részükre spontán létrejövő húzóerőt jelent. Énképük és önértékelésük pozitív irányba fejlődik, csökken a függőségi beállítódásuk, nem hatalmasodik el rajtuk a sérültség tudata.

Az ép gyermekek részéről a gyermeki előítélet-mentességre építünk. Ezzel a későbbi társadalmi integrálódás, a természetes elfogadó attitűd kialakulásának alapjait célozzuk meg, valamint azt, hogy megtanulják a segítségnyújtás és az elvárások helyes arányát.

A társas kapcsolatok során a gyermekekben kialakul a másság természetesnek tekintése, valamint a másik pozitív tulajdonságainak értékelése.

Sajátos nevelési igényű gyermek a csoportba

Fontos, hogy az óvónő példát mutasson, elfogadja őt olyannak, amilyen. Nyerje el bizalmát, erősítse öntudatát. Vonja be a játékba, képességeihez mértén adjon neki feladatokat. Ismerje el teljesítményét, igyekezetét. Építsen kedvező adottságaira. Irányítsa társai felé, mondja el a csoportnak, hogy adott gyermek miben más, mi a problémája, pl. nem beszél. Mondja el, hogy az emberek különbözőek, mindannyian mások vagyunk. Van, aki szépen énekel, vagy

gyorsan fut, de mindenki mindent nem tudhat. Együtt, közösen többre vagyunk képesek. Mindenki hangsúlyozza ki jó tulajdonságait, a „más” gyermeknek is.

A Szivárvány Óvoda minden dolgozója kiemelt szeretettel és türelemmel közeledik a „más” gyermek felé is, a gyerekek ezt látják tőlünk, és ezt építik be személyiségükbe. A nevelés hatására a sérülés arányában a sajátos nevelési igényű kisgyermeknél is ki kell alakulnia az alkalmazkodó készségnek, az akaraterőnek, az önállóságra törekvésnek, az együttműködésnek. Mindig annyi segítséget kap a gyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni.

A program feladatai:

Az óvodai nevelés általános feladatai az óvodás korú gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése:

- Egészséges életmód alakítása;
- Érzelmi nevelés és szocializáció;
- Értelmi fejlesztés és nevelés.

Minden óvodáskorú gyermek esetében feladat a prevenció és a korrekció, de ezek, az SNI-s gyermekek esetében kiemelt hangsúlyt kapnak

Személyi feltételek

Az intézményünkbe járó - szakértői vélemény alapján- sajátos nevelési igényű gyermekeket gyógypedagógus végzettséggel nem rendelkező kollégáink látják el.

7.4 A TEHETSÉGGONDOZÁS

„a tehetségben éppen az a szép, hogy él, hogy kiszámíthatatlan, meglepő, hogy utólag

Úgy evidens, akár egy kör, de előre mégis tökéletesen megjósolható... ” /Pilinszky

János/

Az óvodás gyerekeknél tehetségigéretéről, tehetségre irányuló hajlamról beszélhetünk. A fejlődés belső menete, és a környezeti hatások (nevelés) szerepet játszanak ennek az ígéretnek a megvalósulásában, alakulásában. A gyerekek adottságai a megfelelő környezeti hatások (család, óvoda, iskola, társak) által fejlődnek képességekké, esetleg tehetséggé. Óvodánk kiegyensúlyozott légkörével, változatos, kötetlen lehetőségeivel segíti, hogy

felszínre kerüljenek a gyermekek adottságai, képességei. Korán megmutatkoznak a művészi és pszicho-motoros képességek (testi ügyesség, kézügyesség), zenei képességek (hallás, ritmusérzék), rajzkészség. A rajzkészségnél fontos figyelni azt, hogy mit ábrázol, mennyire lép túl a megszokott sémákon a rajz, a színek formák alkalmazása milyen, s hogy mennyire érzélem gazdag, kifejező az ábrázolás. Óvodáskorban megmutatkoznak a kiemelkedő szociális, esetleg vezető képességek is (pl. empátia, szervező képesség, döntéshozói képesség)

Honnan ismerhető fel a tehetséges óvodás?

A viselkedéssjegyek megfigyelésével tetten érhető a tehetség.

- Pozitív viselkedésjellemzők: gyorsan tanul, elvont dolgok iránt érdeklődik, kreatív, elmélyült, érdeklődő, kritikus.
- Negatív viselkedésjellemzők: erős kritikai érzékű, energikus, megszállott, néha nehezen találja meg a hangot társaival, egyenlőtlen fejlődés jellemzi.

Sok kiváló képességű gyermek harmonikusan fejlődik, de gyakori, hogy a kiváló képességű gyermek egyéb területeken – pszicho-motoros, érzelmi-szociális téren – lemaradást mutat. Pszicho-motoros lemaradás során célszerű a számára olyan feladatokat adni, ahol finomodhat a mozgása, javulhat egyensúlyérzéke.

Érzelmi-szociális lemaradásról akkor beszélhetünk, ha pl. nehezen alkalmazkodik társaihoz. A művészet és a testbeszéd segíti az érzelmi érést.

A tehetséges gyermek jellemzői:

- Átlag feletti általános képességek (pl. jó memória, fejlett anyanyelvi képesség stb.)
- Átlagot meghaladó speciális képességek (nyelvi, zenei, matematikai-logikai, vizuálistéri, testi-mozgásos, szociális)
- Kreativitás (pl. eredetiség, rugalmasság, probléma iránti érzékenység)
- Feladat iránti elkötelezettség (pl. érdeklődés, versenyszellem, kitartás, emocionális stabilitás), azaz a hajtóerő, motiváció Tehát tehetséges az a gyermek, aki a kiváló adottságai alapján magas szintű teljesítményre képes valamilyen tevékenységterületen.

Az óvodai tehetséggondozás első lépése, a tehetség azonosítása, felismerése. Az óvodai tehetséggondozásban a legfontosabb feladat az elfogadó légkör, tág cselekvési szabadság,

gazdag tapasztalásokra lehetőség biztosítása, a gyermek egész személyiségének harmonikus kibontása.

Az óvodai tehetségfejlesztés célja:

Fejlesszük a tehetséges gyermek erős oldalát, differenciált feladatokkal, játékokkal, mélyítsük el tudását

Erősítsük a gyermek esetlegesen gyenge területeit, amelyek megnehezítik vagy megakadályozzák a tehetség fejlődését.

Pihenés, relaxáció lehetőségének megteremtése

A tehetséges gyermek is gyermek, akinek fontos a kikapcsolódás, játék, sport, pihenés.

A tehetséggondozás útjai

- Elkülönítés
- Gyorsítás pl. vegyes csoportok létrehozásával, vagy korai beiskolázással
- Gazdagítás (kiscsoportos formában, ahol többletismereteket kaphat a gyermek)

A pedagógus (felnőtt, szülő) a tehetség kibontakozását segítő tulajdonságai

- Türelem
- Rugalmas gondolkodás
- Kreativitás
- Önbizalom
- Következetesség
- Empátia
- Humorérzék
- A gyermek iránti tisztelet
- Érezze kihívásnak a feladatot, amit egy tehetséges gyermek fejlesztése jelent

Az alul teljesítő tehetségek

Az alul teljesítő tehetségesek népes tábora még nem igazán ismert populáció a tehetségesek között. A tehetség gyakran jár együtt olyan hátrányos tényezőkkel, melyek jelentős mértékben megnehezítik vagy akár lehetetlenné is teszik a tehetség kibontakozását. Az egyik ilyen hátráltató faktor a megkésett idegrendszeri fejlődés. Intézményünkben kiemelt

figyelmet szentelünk ezeknek a gyermekeknek. Célunk felismerni, kiemelni és szakszerű ellátásban részesíteni az érintetteket.

7.5 A HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK ELŐSEGÍTÉSE

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolai beilleszkedésének és sikerességének kulcsa a megfelelő minőségű és időtartamú óvodás lét. A sikeres iskolakezdéshez nélkülözhetetlen alapvető készségek megfelelő fejlesztésének színtere az óvoda, ahol – az agyi érési folyamatok lezárulásáig – megterhelés nélkül, játékos eszközökkel és módszerekkel hatékonyan tudunk fejleszteni. A hátrányos helyzetű családok gyermekei kognitív fejlődésükben öt éves korukra lényegesen elmaradnak a kedvezőbb körülmények között élő társaiknál. Tudatos óvodapedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy ezeket a hátrányokat óvodai nevelésünk során csökkenteni tudjuk. Kiemelt jelentősége van a szülőkkel történő együttműködésnek, mely a kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg. Az együttműködés során az óvodapedagógusoknak és a fejlesztő pedagógusnak – helyzetüknél és képzettségüknél fogva – kiemelt szerepük és felelősségük van. Gyermekeink szociokulturális háttere színes képet mutat. A nagyon jó és az elhanyagoló környezetből egyaránt járnak hozzánk gyermekek. Szeretetteljes, biztonságos, az egyéni különbözőségeket toleráló légkörben, ésszerű korlátokkal minden gyermeknek esélyt adunk saját erősségeik felismerésére, és a sikerélményre. Elfogadjuk, és tiszteletben tartjuk a másságát, erre neveljük gyermekeinket is. Az embernek önmagával harmóniában kell élnie. Ennek feltétele, hogy testileg-lelkileg egészséges legyen: meg tudja őrizni, helyre tudja állítani jó közérzetét, stabilizálni, védeni tudja önmagát: optimális legyen személyiségének működése, fejlődése. E funkció, e célok eredményes és hatékony szolgálata azt feltételezi, hogy képes lesz a személyes érdekeket szolgáló döntéseket meghozni, azokat végrehajtani és megvalósítani.

Célunk:

- A személyre szóló nevelés végső célja az önfejlesztő személyiség, az önfejlesztésre nevelés.
- Ez magában foglalja az önállóságra nevelést, az egyéniségfejlesztést és az én, a személyes tudat kialakulásának, fejlődésének segítségét. Óvodai nevelésünk célja e képességek megalapozása.

- A pedagógusok feladatai:
- A szociális képességek fejlesztése,
- Kommunikációs képességek fejlesztése, mint a kommunikáló felek aktivitásának: azaz érzelmi állapotának, magatartásának és viselkedésének aktuális befolyásolási képességének fejlesztése,
- Csoportlétre, szervezeti és társadalmi létre való képesség megalapozása és fejlesztése a gyermekeink életkorához illeszkedő ünnepeink megünneplése, versenyek, és számos, az óvodai életre jellemző helyzetek során,
- Az együttműködés, a vezetés és a versengés képességeinek megalapozása és fejlesztése a segítő együttműködés rendszeres alkalmazásával, a segítő nevelői magatartás megtapasztalásával, valamint a mozgásos és a különböző versenyjátékok gyakorlása során,
- A kötődés képességének fejlesztése, melynek gazdagsága, ereje és minősége meghatározza a szociális életminőséget, a szociális viselkedést és a személyiség szociális fejlődését,
- Az egészséges és kulturált személyiség fejlesztése érdekében személyes motívumok kialakítása,
- Az önkiszolgálási motívumok közé tartozó biológiai szükségletek, a komfortszükséglet a mozgás és élményszükséglet,
- Önvédelmi motívumok fejlesztése az egészséges életmódra nevelés, a konfliktusok kezelésére történő nevelés kapcsán,
- a szuverenitás motívumainak kialakítása, mint az önállósulási és öntevékenységi vágy,
- a reális, a képességeket is figyelembe vevő teljesítményértékelés eredményeként az önértékelési motívumok fejlesztése, mint az önbizalom és az önbecsülés,
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása,
- az optimális ideig tartó óvodáztatás biztosítása,
- olyan csoportalakítási elvet kell választani, amely biztosítja a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányos elosztását,
- igazolatlan hiányzások minimalizálása,
- a szülők munkába állását lehetővé tevő nyitvatartás kialakítása,
- szókinccs, nyelvi kifejező készség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése,

- az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés,
- egészségtudat kialakítása, táplálkozás,
- korszerű óvodapedagógiai módszerek,
- a gyermekek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek,
- differenciálás,
- kooperatív tanulási technikák,
- mozgás- zene felhasználása,
- szülőkkel való partneri együttműködés módszerei
- a gyermekek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi
- (fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia vizsgálat) kezdeményezése,
- a szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés,
- egyetlen gyermek se maradjon ki az óvodából a szülők szegénysége, az óvoda által kért természetbeni és pénzbeli hozzájárulások fedezetének hiányában,
- a tanulási képességek megalapozása,
- a tanulás és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése,
- megoldási készítés, monotonia tűrés, figyelemkoncentráció,
- az alkotásvágy szükséges szintjének kialakítása,
- tanácsadás a kijelölt iskolával, szabad iskolaválasztással, a halmozottan hátrányos helyzetűek előnyben részesítésével kapcsolatban,
- a sajátos nevelési igényűvé minősítéssel kapcsolatos felvilágosítás, tanácsadás,
- igény és elégedettség mérés abban a két általános iskolákban, ahol az adott évben a legtöbb volt óvodásunk kezdi meg általános iskolai tanulmányait,
- bemutató foglalkozás során volt óvodásaink látogatása,
- személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel,
- a gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása,
- rendszeres napi, vagy heti tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről,
- az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése,
- a gyermekek alkotásainak megmutatása,
- szülők részvételi lehetőségeinek biztosítása a nap bármely szakában, szükség és igény szerint,
- gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése,

- a család szokásainak és értékrendjének megismerése, megértése,
- a család erőforrásainak feltárása.
- a gyámhatóság kezdeményezésére a kijelölt gyermeket az óvoda köteles felvenni.

8. GYERMEKVÉDELEM

Az intézményben gyermekvédelmi felelős tevékenykedik, aki koordinálja a gyermekvédelmi munkát. Ha az óvoda a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól. A gyermekvédelmi felelős személyéről, elérhetőségéről a szülőket a nevelési év elején tájékoztatjuk. A házirendben meghatároztuk azokat a védő-óvó eljárásokat, amelyeket a gyermekeknek az intézményben való tartózkodás során be kell tartaniuk.

Célunk:

- A prevenció, a gyermek hátrányos helyzetének csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, illetve segítségnyújtás.
- Együttműködés a családokkal, különböző szakemberekkel.
- Olyan feltételek megteremtése, ahol minden gyermek biztonságban és jól érzi magát, képességeit és tehetségét a lehető legjobban ki tudja bontakoztatni.

A gyermeknek joga:

- A nevelési-oktatási intézményben, biztonságban és egészséges környezetben neveljük, óvodai életrendjét – pihenőidő, szabadidő, testmozgás beépítésével, sportolási, étkezési lehetőség biztosításával – életkorának és fejlettségének megfelelően alakítsák ki.
- Vallási és világnézeti meggyőződésének megfelelő oktatásban és nevelésben részesüljön, mely az óvodai nevelési időn kívül szervezhető.
- Képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelésben részesüljön.
- Nem állami, önkormányzati intézményben vegye igénybe az óvodai ellátást.
- Személyiségi jogait, önrendelkezési jogát, cselekvési szabadságát, családi élethez való jogát az óvoda tiszteletben tartsa.
- Állapotának, személyes adottságának megfelelő megkülönböztetett ellátásban részesüljön.

Az óvodai nevelés során a gyermek személyiségét, emberi méltóságát és jogait tiszteletben kell tartani, védelmet kell számára biztosítani a fizikai és lelki erőszakkal szemben. A hátrányos megkülönböztetés tilos! Az óvodai nevelés és nevelést-oktatást kiegészítő pedagógiai szakszolgálatok igénybevétele ingyenes. Minden gyermek számára biztosított az óvodai neveléshez való egyenlő hozzáférés. A beilleszkedési zavarral, magatartási rendellenességgel küzdő gyermek közösségi életbe való beilleszkedését elősegítő rehabilitációs célú foglalkoztatásra jogosult, amelyet az óvodai nevelés vagy a nevelési tanácsadás keretében kell megvalósítani. A gyermeknek joga, hogy családja anyagi helyzetétől függően kérelmére ingyenes vagy kedvezményes étkezésben részesüljön. A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztését, a gyermek fogyatékoságának megfelelő szakemberek végzik, nevelési időben.

A szülő jogai

- A szülőt megilleti a nevelési intézmény szabad megválasztásának joga.
- Az óvodai nevelés nyelve a magyar, illetve a nemzeti és etnikai kisebbség nyelve.
- A szülők joga igényelni, hogy az óvoda a nevelési programjában és tevékenységében a tájékoztatást és az ismereteket többoldalú módon közvetítse.
- Megismerni az óvoda nevelési programját, házirendjét.
- Tájékoztatást kapni gyermeke fejlődéséről, magatartásáról, nevelésében tanácsot, segítséget kapni
- Kezdeményezni az óvodaszék vagy a szülői munkaközösség létrehozását.

A szülő kötelessége:

- Biztosítani gyermeke – óvodai nevelés keretében folyó – iskolai életmódra felkészítő foglalkozáson való részvételét.
- Megtegyen minden tőle elvárhatót gyermeke fejlődéséért.
- Elősegítse gyermekének a közösségbe történő beilleszkedését.

Gyermekjóléti alapszolgáltatások:

A gyermekjóléti alapellátások a személyes gondoskodás keretébe tartoznak. Az alapellátás a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, jólétét, a családban történő nevelésének elősegítését, a veszélyeztetettség megelőzését, kialakult helyzet megszüntetését, a gyermek családból történő kiemelésének a megelőzését szolgálja.

Az óvodai gyermekvédelmi felelős feladatai:

- Az óvodában a szülők által jól látható helyen közzéteszi a gyermekvédelmi feladatokat ellátó fontosabb intézmények címét, telefonszámát (Gyermekjóléti szolgálat, Pedagógiai Szakszolgálat).
- A gyermek anyagi veszélyeztetettsége esetén rendszeres vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megállapítását kezdeményezi a gyermekjóléti szolgálat segítségével.
- Gyermekbántalmazás vagy egyéb pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető, veszélyeztető tényező megléte esetén értesíti a gyermekjóléti szolgálatot.
- Munkájáról évente beszámolót készít.
- Folyamatosan kapcsolatot tart a családokkal foglalkozó szakemberekkel, intézményekkel.
- Rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását.
- Felméri az intézményben a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekeket, és nyilvántartásba veszi őket, és folyamatosan figyelemmel kíséri a gyermekvédelmi eseteket.
- Felveszi a kapcsolatot szükség esetén az illetékes szervvel.
- Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodapedagógusok között.
- Családlátogatást végez a csoport óvodapedagógusaival szükséges esetben.
- A gyermek érdekében teendő intézkedésekről az óvodapedagógusoknak tanácsot ad.
- Gyermekvédelemmel kapcsolatos információk átadása, továbbképzéseken való részvétel.
- Szakirodalom figyelése és ajánlása az óvodapedagógusoknak és szülőknek.

Az óvodai nevelőtestület feladatai:

- A nevelés-oktatás során az ismereteket sokoldalúan közvetíteni;
- a nevelés során figyelembe venni a gyermek egyéni képességeit, tehetségét, fejlődésének ütemét, fejlettségét, fogyatékoságát;
- segíteni a gyermek tehetségének kibontakoztatását;
- segíteni a hátrányos helyzetben lévő gyermek felzárkóztatását;
- baleset esetén a szükséges intézkedést megtenni;
- a gyermek emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartani;
- a szülőket rendszeresen tájékoztatni, kérdéseikre választ adni;

- közreműködni a gyermekvédelmi feladatok ellátásában a gyermekjóléti szolgálattal a fejlődést veszélyeztető körülmények feltárásában, megelőzésében, megszüntetésében;
- felderíteni a gyermek fejlődését veszélyeztető okokat;
- pedagógiai eszközökkel a káros hatások megelőzésére kell törekednie;
- valamint a gyermekvédelmi felelős segítségével intézkedést kezdeményez;
- biztosítani a gyermeket megillető jogok érvényesülését óvodán belül;
- új óvodások befogadását, beilleszkedését elősegíteni;
- gyermeket és családjukat a lehetőségekhez képest minél jobban megismerni;
- problémás esetekben a gyermekvédelmi felelős segítségét kérni;
- elősegíteni az integrált nevelést a gyermek problémáinak megfelelően;
- figyelemmel kísérni a rendszeres óvodalátogatást, a hiányzást szükség esetén jelenteni;
- minden rendelkezésre álló eszközzel segíteni a gyermek családban történő nevelését;
- rendszeres családlátogatások, szülői értekezletek, nyílt napok, ünnepélyek szervezése.

Az óvodavezető gyermekvédelmi feladata:

- A vezetői felelősség kiterjed az óvodai nevelő munka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtésén túl a gyermekbalesetek megelőzésére is;
- az intézkedéseket a házirendben rögzíti, az SZMSZ-ben szabályozni kell a személyi felelősség kérdését;
- biztosítja a rendszeres egészségügyi vizsgálatok elvégzésének feltételeit
- (óvodaorvos, fogorvos) az óvodában;
- ellenőrzi az intézményben folyó étkeztetés minőségét az óvodaorvossal együtt;
- felelős azért, hogy minden – körzetébe tartozó – gyermek bekerüljön az óvodába abban az évben, amikor a harmadik életévét betölti;
- szükség esetén javaslatot tesz a család bevonására a szociális segélyezetttek körébe;
- biztosítja a gyermekkel kapcsolatos adatok védelmét, valamint felhívja az óvoda dolgozóinak figyelmét a hivatali titoktartási kötelezettség betartására;
- nemzeti vagy etnikai kisebbségi óvodai nevelésben a kisebbség kultúrájának és nyelvének ápolásával járó feladatok, (anyanyelven folyó nevelés vagy kétnyelvű

nevelés, anyanyelven folyó speciális szolgáltatások, kulturális hagyományokat ápoló művészeti tevékenység).

Gyermekvédelmi munkánk akkor eredményes, ha:

- A problémákat megfelelő időben felismerjük, a megoldás feltételeihez hozzájárulunk,
- lehetőségeinkhez mérten sikeresen kompenzáljuk a hátrányokat,
- családgondozás eredményeképpen a családok helyzetében pozitív változást tudunk elindítani.

9. FELHASZNÁLT TÖRVÉNYEK

- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- Az ENSZ Gyermek jogairól szóló Egyezménye (1989. nov. 20.)
- A 255/2009 (XI.20) Kormányrendelet
- A Nemzeti Köznevelési Tv. (2011. évi CXC tv.)
A Nemzeti Köznevelési Tv. módosításáról szóló (2012. évi CXXIV. tv.) rendelet
- A nevelési oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet
- A 229/2012. (VIII.28.) Korm.rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról, Pedagógiai Program
- 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve kiadásáról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 2013. évi CXXXVII. törvény a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC tv. módosításáról
- A Kormány 326/2013. (VIII.30.) Korm. rendelete a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. tv. köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012.(XII.17.) Korm.rendelet a módosításáról szóló (VII.25.) Korm.rendelet

10. FELHASZNÁLT IRODALOM

Forrai Katalin: Ének az óvodában

Nagy Jenőné: Csak tiszta forrásból Szolnok 1996

dr. Bakonyi Anna: Játék szerepe az óvodai nevelésben Óvodai Nevelés LVIII. évf. 2005. 6. szám

dr. Hegyi Ildikó: A nevelés „tízparancsolata” 2006. OKKER kiadó

Zilahi Józsefné, Stöckert Károlyné, Németh Istvánné: Óvodai Nevelés Játékkal,

Mesével (elmélet és módszertan) Eötvös József Könyvkiadó 1996. Budapest

Porkolábné dr. Balogh Katalin, dr. Balázsne Szűcs Judit, Szaitzné Gregorits Anna:

Komplex prevenciós óvodai program (Kudarccal az iskolában) Trefort kiadó 2004

Lukács Józsefné: Óvodai tehetségcsírák azonosítása Tehetség /A Magyar

Tehetseggondozó Társaság Kiadványa/2001/1

Lukács Józsefné: Tehetség felderítés a családban Tehetség 2001/2

dr. Gyarmathy Éva: Hogyan foglalkozunk a gyermekkel? Tehetség 2001/3-4

Füller Gizella: Tehetsegesek az óvodában Tehetség 2002/1gyerekek In: Magyar Pedagógia 1998. 2. szám.

11. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

Az óvodai nevelési program érvényességi ideje:

Hatályba lépés időpontja: 2023. szeptember. 01.

Az óvodai nevelési program módosításának lehetséges indokai:

1. A jogszabályokban, törvényekben bekövetkezett változások,
2. A partneri igények változása
3. A program ellenőrzése során feltárt hiányosságok megszüntetése miatt.

A programmódosítás előterjesztésének szabályai:

Írásbeli előterjesztés a nevelőtestületnek, az óvoda vezetőségének.

Írásbeli jegyzőkönyv a módosítás elfogadásáról.

A program nyilvános dokumentum:

Megtekinthető:

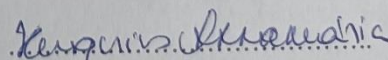
- Intézményünk irodájában
- Intézmény nyílt, zárt facebook oldalán
- Fenntartó honlapján

12. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

1. Elfogadó nyilatkozat

Az intézmény nevelőtestülete a pedagógiai program tartalmát megismerte, nevelőtestületi értekezleten megvitatta és ellenszavazat nélküli elfogadta, mellyel a 2022. 09.01-től érvénybe lépett pedagógiai program hatályát veszítette.

A nevelőtestület jóváhagyásának dátuma: 2023. 06. 07..

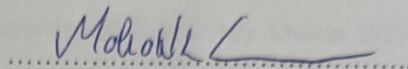
Hengerics Annamária

megbízott óvodavezető

2. Egyetértési nyilatkozat

A Balatonvilágosi Szivárvány Óvoda Szülői Munkaközössége az intézmény Pedagógiai Programjának tartalmával egyetértett.

Balatonvilágos, 2023. 06. 07.

SZM elnök

3. Egyetértési nyilatkozat

A Balatonvilágosi Szivárvány Óvoda Pedagógiai Programjának tartalmával Balatonvilágos Község Képviselőtestülete egyetért és elfogadja. (.....)
(képviselőtestületi határozat)

Takács Károly Béla

Polgármester

13. LEGITIMÁCIÓS ELJÁRÁS DOKUMENTUMAI

- a nevelési program elfogadását igazoló jegyzőkönyv, jelenléti ív

- szülők véleményezését igazoló jegyzőkönyv

A Balatonvilágos, Iskola utca 2. szám alatti Balatonvilágosi Szivárvány Óvoda 2023/24 nevelési év Helyi Nevelési Programját elfogadom, azt kötelező érvényűnek tartom a munkám során.

Megismerési nyilatkozat

A Balatonvilágosi Szivárvány Óvoda 2023.09.01.-től hatályos Pedagógiai programját megismertem, elfogadtam, melyet aláírásommal igazolok:

Csomós-Hóbor Hédi.....*Csomós - Hóbor Hédi*

Dalmati Katalin.....*Dalmati Katalin*

Hengerics Annamária.....*Hengerics Annamária*

Kavecsánszki Marianna.....*Kavecsánszki Marianna*

Nagy Lajosné.....*Nagy Lajosné*

Szabó Katalin.....*Szabó Katalin*

Turula-Tóth Laura.....*Turula-Tóth Laura*

Varga Krisztina.....*Varga Krisztina*

.....

.....

Balatonvilágos, 2023. 06. 07.